

MUNTLLIG EKSAMEN 01.12.2005 09.00 33/100 D
ARBEIDER 67/100

TGB4715 PETR GEOL FORDYPN
Petroleumsgeologi, fordypningsemne
Petroleum Geology, Specialization

Faglærer: Førsteamanuensis Sverre Ola Johnsen, Professor Stephen John Lippard, Professor II Atle Mørk, Professor Mai Britt E. Mørk
Koordinator: Førsteamanuensis Sverre Ola Johnsen
Uketimer: Høst: 36S = 22.50 SP
Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Fordypningsemnet har som mål å utdype kunnskap innen utvalgte geologiske emner gjennom prosjektarbeid kombinert med tema som skal støtte opp under prosjektarbeidet. Videre skal fordypningsemnet tjene som en forberedelse til hovedoppgaven ved at studenten blir kjent med vanlige vitenskapelige arbeidsmetoder.

Anbefalte forkunnskaper: Det forutsettes at studenten har gjennomført et studium som kreves for å velge fordypningsemne innen petroleumsgeologi. Studiet kan være i henhold til krav angitt i studieplanen eller unntaksvis et studieløp som godkjennes av faglærer.

Faglig innhold: Petroleumsgeologi omfatter anvendelse og utvikling av alle geologiske og geofysiske metoder av betydning for leting etter petroleum, kartlegging og beskrivelse av petroleumsreservoar, samt alle målinger som gjøres i borehull. Fordypning kan gjøres innenfor: Bassengmodellering/ Sedimentologi/ Strukturgeologi/ Diagenese/ Reservoargeologi/ Modning og migrasjon av petroleum.

De mest aktuelle temaer for fordypning er:

Geofaglig feltkurs på Svalbard (førsteamanuensis Egil Tjøland)

Petroleumsgeologi, sedimentologi (førsteamanuensis Sverre Ola Johnsen)

Petroleumsgeologi, tektonikk (professor Stephen Lippard)

Reservoargeologi (professor Mai Britt Mørk)

Platetektonikk og bassengdannelse (professor II Trond Torsvik)

Seismisk avbildning av sedimentære lagpakker, feltkurs (professor Martin Landrø/førsteamanuensis Sverre Ola Johnsen)

Læringsformer og aktiviteter: Emnet er todelt; et prosjektarbeid tilsvarende 15 stp og et fagstudium tilsvarende 7,5 stp.

Aktuelle tema for prosjekt velges ut i samarbeid mellom student og faglærer. Slutt karakter fastsettes som en kombinasjon av eksamen (1/3) og prosjektarbeidet (2/3).

Utsatt eksamen for teoridelen avholdes innen utgangen av eksamensperioden.

Kursmaterieell: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Muntlig/Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell. andel	Hjelpemiddel
MUNTLLIG EKSAMEN	01.12.2005	09.00	33/100	D
ARBEIDER			67/100	

TGB4850 EKSP I TEAM TV PROSJ
Ekspert i team, tverrfaglig prosjekt
Experts in Team, Interdisciplinary Project

Faglærer: Professor Kai Olav Nielsen
Uketimer: Vår: 5Ø+7S = 7.50 SP
Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Deltakelse alle onsdager

Faglig innhold: Alle øvrige opplysninger er i "Felles emnebeskrivelse for hele NTNU for studieåret 2005/06", se egen side i studiehandboken.

Vurderingsform: Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell. andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			100/100	

Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse

TIØ4100 ORGMIL
Organisasjon og miljø
Organization and Environment

Faglærer: Professor Annik Magerholm Fet, Førsteamanuensis Monica Rolfsen
Koordinator: Førsteamanuensis Monica Rolfsen

Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger, Ekskursjon

Læringsmål: Emnet er en introduksjon til - og innføring i - utvalgte deler fra organisasjonsteori, helse, miljø og sikkerhet.
Anbefalte forkunnskaper: Emnet er obligatorisk for studenter ved studieprogram industriell økonomi og teknologiledelse. Andre kan delta etter søknad til instituttet. Maks antall er 90.

Faglig innhold: Emnet gir en innføring i organisasjonsteori, herunder struktur, endringsperspektiv og ledelsesutfordringer. Emnet gir også studenten faglig og praktisk innsikt i gruppearbeid og gruppedynamiske prosesser. Innen HMS-området inngår miljø- og sikkerhetsledelse, arbeidsmiljø og HMS-styring.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, øvinger og seminarer. Det gjennomføres en obligatorisk ekskursjon med bedriftsbesøk i løpet av semesteret. 2 obligatoriske øvinger, gjennomført i grupper. Mappevurdering gir grunnlag for sluttarakter i emnet. I mappen inngår skriftlig avsluttende eksamen 50 % og øvinger/arbeider 50 %. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (sluttarakter) angis med bokstavkarakter. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieell: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Mappeevaluering

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	20.05.2006	09.00	50/100	C
ARBEIDER			50/100	

TIØ4105 STYR OG INT REGNSKAP

Styring og internt regnskap

Management Accounting

Faglærer: Førsteamanuensis Stein Frydenberg
 Uketimer: Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet gir en grunnleggende innføring i regnskap med spesiell vekt på regnskapets funksjon som sentral informasjonskilde i styring av bedrifter. De skal vite hvordan regnskap kan analyseres og tjene som grunnlag for planlegging, beslutninger og kontroll.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet er obligatorisk for studenter ved studieprogram industriell økonomi og teknologiledelse. Andre kan delta etter søknad til instituttet. Maks antall er 130.

Faglig innhold: Hovedprinsipper for føring av et finansregnskap med resultat og balanse. De sentrale lovbestemmelser og retningslinjer knyttet til finansregnskapet. Regnskapsanalyse med resultat- og finansieringsanalyse. Kapitalbehovsberegninger. Grunnleggende prinsipper for planlegging og oppfølging. Internregnskap med kostnadsanalyse, kostnadsfordeling, kalkulasjon i ulike produksjonssammenhenger og med grunnlag i aktivitetsanalyse. Kostnader og inntekter i samband med markeds- og produksjonsbeslutninger. Introduksjon til investeringsplanlegging med nåverdi og andre analysemodeller, samt virkninger av skatt og inflasjon. Utvikling av budsjettssystemer med hovedbudsjett, fleksible budsjetter, og avviksanalyse. Organisasjonsstruktur og intern prissetting.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, øvinger og selvstudier. Øvingsarbeidet kan foregå i datasal. Øvinger gjennomføres normalt i mindre grupper, men individuell innlevering kan bli aktuelt i noen tilfelle. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieell: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Skriftlig

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	17.12.2005	09.00	100/100	C

TIØ4110 ØKONOMISTYRING

Økonomistyring og selskapsrett

Business Management and Company Law

Faglærer: Førsteamanuensis Kjell Banken
 Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet skal gi en innføring i økonomistyring og økonomistyringsrelaterte, juridiske tema.

Anbefalte forkunnskaper: Emne TIØ4255 Teknologiledelse 1 (se studieplan for 2004/05).

Faglig innhold: Juridiske bestemmelser vedrørende selskapsdannelse, eierforhold, styre og daglig ledelse. Rettslige forhold ved finansiering av investering og drift (project finance, corporate finance). Refinansiering og opphør av virksomhet. Corporate social responsibility.

Økonomistyring i strategisk sammenheng. Introduksjon til økonomiske sammenhenger og økonomiforståelse.

Finansregnskapet og lovbestemmelser for god regnskapsskikk. Oppbygging av resultatregnskapet og balansen. Analyser av bedriftens lønnsomhet, likviditet og finansielle situasjon. Krisesyntomer i og utenfor bedriften og hva kan bedriften gjøre for å bedre økonomisk situasjon. Logistikk og flyorientert økonomistyring.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og øvinger. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Skriftlig				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	SKRIFTLIG EKSAMEN	31.05.2006	15.00	100/100	C

TIØ4115 **MIKROØKONOMI OG OPT** **Mikroøkonomi og optimering** **Microeconomics and Optimization**

Faglærer: Professor Marielle Christiansen, Førsteamanuensis Asgeir Tomasgard

Koordinator: Professor Marielle Christiansen

Uketimer: Høst: 4F+1Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Målet er å gi studentene grunnleggende innsikt i økonomisk teori og optimeringsteori. Dessuten er målet å gi studentene forståelse for bruk av modeller i forbindelse med formulering og løsning av teknisk-økonomiske planleggingsproblemer knyttet til enkeltbedrifter og enkeltindividers økonomiske beslutninger.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet bygger på den obligatoriske undervisningen i matematikk, statistikk, Informasjonsteknologi GK og på emnet TIØ4105 Styring og internt regnskap eller tilsvarende forkunnskaper.

Faglig innhold: Mikroøkonomisk teori for konsumentenes etterspørsel (nytteteori), bedriftens tilbud (produksjonsteori) og for hvordan tilpasningen blir mellom bedrifter og konsumenter under ulike markedsformer (frikonkurransen, monopol og oligopol). Spillteori. Formulering og løsning av teknisk-økonomiske beslutningsproblemer som matematiske optimeringsproblemer. Bruk av kommersiell programvare til løsning av slike beslutningsproblemer.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, case og øvinger på og utenfor datasal. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Skriftlig				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	SKRIFTLIG EKSAMEN	20.12.2005	09.00	100/100	A

TIØ4120 **OPERASJONSANALYSE GK** **Operasjonsanalyse, grunnkurs** **Operations Research, Introduction**

Faglærer: Professor Marielle Christiansen, Professor Bjørn Nygreen

Koordinator: Professor Marielle Christiansen

Uketimer: Høst: 4F+1Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Målet er å gi studentene noen grunnleggende kunnskaper i operasjonsanalyse, slik at de blir bedre i stand til å håndtere teknisk-økonomiske beslutningsproblemer.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet bygger på den obligatoriske undervisningen i matematikk, statistikk og Informasjonsteknologi GK eller tilsvarende forkunnskaper.

Faglig innhold: Emnet behandler bruk av matematiske modeller til hjelp for planlegging og styring av såvel privat som offentlig virksomhet. Planleggingsproblemer vil svært ofte bestå i å maksimere eller minimere en økonomisk målstørrelse under hensyn til knappe ressurser. Operasjonsanalysen går ut på: Å avgrense og definere foreliggende problem. Formulere en modell for problemet. Utlede (beregne) en optimal løsning for modellen. Tolke og implementere den optimale løsningen. Dette emnet behandler både deterministiske og stokastiske problemstillinger som kan angripes ut fra følgende tema: Lineær programmering, ikke-lineær programmering, enkel heltallig programmering, nettverks modeller og metoder, flermålsplanlegging, beslutningsanalyse, enkel køteori og simulering. I tillegg behandles bruk av kommersiell programvare for formulering og løsning av matematiske programmeringsmodeller.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, case og øvinger på og utenfor datasal. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Skriftlig				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	SKRIFTLIG EKSAMEN	17.12.2005	09.00	100/100	C

TIØ4125 INVESTERINGSANALYSE
Investeringsanalyse og beslutningsteori
Investments and Decisions under Uncertainty

Faglærer: Post doktor Thor Bjørkvoll, Førsteamanuensis Asgeir Tomasgard
 Koordinator: Post doktor Thor Bjørkvoll
 Uketimer: Vår: 4F+1Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Målet er å utvikle kunnskaper og ferdigheter for gjennomføring av investeringsanalyser. Det legges vekt på å opparbeide forståelse for betydningen av usikkerhet i beslutningssammenheng.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet bygger på emne TIØ4115 Mikroøkonomi og optimering og de emnene dette bygger på eller tilsvarende forkunnskaper.

Faglig innhold: Emnet behandler klassisk deterministisk teori og metode for vurdering av investeringsprosjekters lønnsomhet. I tillegg behandles formulering og praktisk løsning av investeringsmodeller med kommersiell programvare.

Videre gis det grunnleggende innføring omkring risiko og beslutninger under usikkerhet; forventet nytte, stokastisk dominans og bruk av beslutningstrær. Kurest omfatter også beslutninger i grupper og valgmekanismer.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, øvinger og prosjekter. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieell: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Skriftlig				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	SKRIFTLIG EKSAMEN	29.05.2006	09.00	100/100	A

TIØ4130 OPTIMERINGSMETODER
Optimeringsmetoder med teknisk-økonomiske anvendelser
Optimisation Methods with Applications

Faglærer: Professor Marielle Christiansen, Professor Bjørn Nygreen
 Koordinator: Professor Bjørn Nygreen
 Uketimer: Høst: 4F+1Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Målet er å øke studentenes kunnskaper, modenhet og ferdigheter i matematisk programmering med vekt på diskret optimering. Studentene skal bli i stand til å nyttiggjøre seg programpakker for formulering og løsning av teknisk-økonomiske planleggingsproblemer på en profesjonell måte.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet bygger på TIØ4125 Investeringsanalyse og beslutningsteori og de emnene dette bygger på eller tilsvarende forkunnskaper.

Faglig innhold: Emnet behandler først og fremst følgende tema: Løsningsmetoder for lineær programmering. Eksakte metoder for blandet heltallig programmering. Heuristikker for diskret optimering. Eksempler på typiske produksjons- og transportplanleggingsproblemer. Eksempler på modeller brukt i norsk industri. I tillegg behandles avansert bruk av kommersiell programvare for formulering og løsning av matematiske programmeringsproblemer.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, øvinger og små dataprojekter. Dataprojektene gjennomføres i grupper. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieell: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Skriftlig				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	SKRIFTLIG EKSAMEN	17.12.2005	09.00	100/100	C

TIØ4135 IKT ØKONOMI
IKT økonomi - Planlegging og økonomi av IKT tjenester
ICT Economics - Planning and Economics of Tele and Information Services

Faglærer: Professor Alexei A. Gaivoronski
 Uketimer: Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Gi studentene ferdigheter i økonomisk analyse, modellering og planlegging av moderne telekommunikasjon og informasjonstjenester.

Anbefalte forkunnskaper: Kunnskaper som tilsvarer TIØ4115 Mikroøkonomi og optimering og TIØ4125 Investeringsanalyse og beslutningsteori.

Faglig innhold: Emnet består av tre deler: Økonomi av nettverk, telekommunikasjon og informasjonssystemer, modellering av telekommunikasjonssystemer med bedriftsøkonomisk og operasjonsanalytiske metoder, og planlegging av konkurransedyktige IKT tjenester, bl.a. internettbaserte tjenester og e-handel.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, en del av undervisningen baseres på studentenes egne presentasjoner av pensumstoffet. Emnet vil undervises på engelsk.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Muntlig				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	MUNTLLIG EKSAMEN	07.12.2005	09.00	100/100	A

TIØ4137 OPTIMERING/RISK STYR

Optimering og risikostyring for bedriftsøkonomiske beslutninger

Financial Optimization and Risk Management

Faglærer: Førsteamanuensis Stein-Erik Fleten, Professor Alexei A. Gaivoronski

Koordinator: Professor Alexei A. Gaivoronski

Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Gi studenter ferdighet i bruk av praktiske kvantitative metoder for beslutningstøtte innenfor bedriftsøkonomiske områder som investering, risikostyring, planlegging, vurdering av prosjekter innen finans, forsikring, energi, telekom, informatikk og andre bransjer med hovedvekt på samspill mellom moderne optimering, simulering, finansielle metoder og tilsvarende kommersiell programvare.

Anbefalte forkunnskaper: Kunnskaper tilsvarende emnene TIØ4115 Mikroøkonomi og optimering og TIØ4125 Investeringsanalyse og beslutningsteori.

Faglig innhold: En rekke typiske bedriftsøkonomiske beslutningsproblemer fra norsk og internasjonal industri løses ved bruk av kvantitative modeller basert på optimering, simulering og moderne finansielle metoder. Emnet omfatter følgende temaer bl. a.

1. Finansiell optimering og simulering for porteføljevaltning og risikostyring i finans og forsikring
2. Optimalisering av bedriftsøkonomiske beslutninger under risiko og usikkerhet
3. Vurdering av porteføljer av industriprosjekter i ulike bransjer
4. Utvikling av integrert beslutningstøtte basert på optimerings- og finansielle metoder i energi, telekom, informatikk og andre bransjer med bruk av kommersiell programvare.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, øvinger, case og små dataprojekter. Dataprojektene gjennomføres i grupper. Emnet vil bli undervist på engelsk. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Stavros Zenios: Financial Optimization, 2002. Noen artikler og notater kommer i tillegg

Vurderingsform:	Skriftlig				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	SKRIFTLIG EKSAMEN	19.05.2006	09.00	100/100	A

TIØ4140 PROSJEKTFINANS

Prosjektfinans og -analyse

Project Evaluation and Financing

Faglærer: Førsteamanuensis Stein-Erik Fleten, Førsteamanuensis Sjur Westgaard, Professor Dominicus van der Wijst

Koordinator: Førsteamanuensis Stein-Erik Fleten

Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Å gi grundige kunnskaper om prosjektøkonomiske problemstillinger og analysemetoder under hensyn til finansiering og risikovurdering.

Anbefalte forkunnskaper: TIØ4145 Finansstyring for foretak eller TIØ4317 Empiriske og kvantitative metoder i finans.

Faglig innhold: Kurset utvider kunnskapene om finanst teori, spesielt opsjonsteori og bruker dem i finansielle instrumenter og modeller i vurdering av prosjekter, spesielt med hensyn til realopsjoner. Kurset omfatter en beskrivelse av teknisk-økonomisk karakteristikk av prosjektrisiko og en opsjonsteoretisk verdisetting av fleksibilitet i prosjekter. Kunnskaper anvendes på en analyse av sammensatte finansieringsstrategier og finansinstrumenter.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og øvinger. Emnet vil bli undervist på engelsk dersom engelskspråklige studenter er påmeldt. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Skriftlig				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	SKRIFTLIG EKSAMEN	02.06.2006	15.00	100/100	A

TIØ4145 FINANSSTYRING
Finansstyring for foretak
Corporate Finance

Faglærer: Førsteamanuensis Sjur Westgaard, Professor Dominicus van der Wijst
 Koordinator: Professor Dominicus van der Wijst
 Uketimer: Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Å koble innsikt fra moderne finanst teori til praktiske beslutningsproblemer i bedrifter angående investering, finansiering, risikoanalyse og risikoleidelse.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet bygger på kunnskaper i finansiell kalkulasjon (bl.a. nåverdiberegning) og mikroøkonomi. Studenter som mangler disse kunnskaper anbefales å studere ikke-obligatoriske deler av pensumstoffet.

Faglig innhold: Emnet drøfter elementer fra finanst teori og bruker dem i analyse av operasjonelle og finansielle beslutningsproblemer. Temaområdene inkluderer porteføljet teori og investeringsanalyse, moderne kapitalmarkedsmodeller (CAPM, APT) for prising av reelle og finansielle eiendeler (asset pricing), en videregående analyse av markedsbestemt risikopremie i diskonteringsrenten (spesielt interaksjon mellom investerings- og finansbeslutninger), teori tester og implikasjoner av markedseffisiens, opsjonsprisingmodeller, faktorer for bestemmelse av optimal kapitalstruktur og moderne teorier for finansielle kontrakter (agency theory). Kunnskaper fra disse områdene anvendes på praktiske emner som prestasjons- og produktivitetsvurdering, valutastyring, utbyttepolitikk, fusjoner og oppkjøp, og finansiell og operasjonell risikostyring.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og øvinger. Emnet vil bli undervist på engelsk. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Brealy & Myers: Principles of Corporate Finance, last edition. Noen artikler og notater kommer i tillegg.

Vurderingsform:

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	10.12.2005	09.00	100/100	A

TIØ4150 IND OPTIMERING
Industriell optimering og beslutningsstøtte
Industrial Optimization and Decision Support

Faglærer: Professor Marielle Christiansen, Professor Bjørn Nygreen
 Koordinator: Professor Marielle Christiansen
 Uketimer: Vår: 4F+1Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Gi studentene profesjonell ferdighet i utvikling av beslutningsstøtte for løsning av teknisk-økonomiske planleggingsproblemer innen forskjellige områder av industri og forvaltning med vekt på bruk av optimering, simulering og tilsvarende kommersiell programvare.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet bygger på TIØ4130 Optimeringsmetoder, eller tilsvarende.

Faglig innhold: Emnet presenterer typiske operative, taktiske og strategiske planleggingsproblemer fra norsk og internasjonal industri hvor en gjør bruk av industriell optimering og kvantitativ modellering. Industriområder omfatter bl.a. transport og logistikk, produksjon og petroleum. Det undervises i hvordan avanserte operasjonsanalytiske modeller og tilsvarende kommersiell programvare brukes for utvikling av beslutningsstøtte for slike problemer.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, øvinger, case og små dataprojekter. Dataprojektene gjennomføres i grupper. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	26.05.2006	09.00	100/100	C

TIØ4155 INDØK OG SPILLTEORI
Industriell økonomi og spillteori
Industrial Economics and Game Theory

Faglærer: Førsteamanuensis Olav Fagerlid, Førsteamanuensis II Kjetil Kåre Haugen
 Koordinator: Førsteamanuensis Olav Fagerlid
 Uketimer: Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Gjennom emnet skal studentene lære å beherske det økonomiske begrepsapparatet som brukes for å analysere beslutninger og økonomisk adferd i markedsstrukturer preget av ufullkommen konkurranse.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet forutsetter faglig bakgrunn i mikroøkonomisk teori og økonomisk beslutningsanalyse. Man bør også ha god skoloring i matematikk. Emnet bygger på TIØ4125 Investeringsanalyse og beslutningsteori, og de emnene dette bygger på eller tilsvarende.

Faglig innhold: Fører monopol til for god eller for dårlig produktkvalitet? Hvordan påvirker skjev informasjonstilgang produktkvaliteten? Prisdifferensiering og prinsippene for optimal to-delt tariff? Hva er de prinsipielle økonomiske incentivene for å integrere oppstrøms eller nedstrøms i en verdikjede? Hva menes med innforstått ("skjult") samarbeid, og hvordan brukes spillteori for å belyse dette temaet? Hva vil det si at en trussel eller en lovnad om belønning er troverdig? Hvorfor kan det være en tendens til at økonomisk samarbeid bryter sammen når utsiktene til gevinst ("høykonjunktur") er stor? Hvilke muligheter har et foretak for å stenge konkurrenter ute fra sitt marked? Hva menes med naturlig monopol og hvordan kan f.eks. et teleselskap som eier lokalnettet stenge ute konkurrenter ("samtrafikk-problemet")?

Læringsformer og aktiviteter: Undervisningen bygger delvis på stoff utarbeidet av faglærer for gjennomgang og oppklarende drøfting, men en god del av undervisningen baseres på studentenes egen presentasjon av pensumstoffet. Denne presentasjonen er basert på individuell veiledning av studentene. Etter presentasjonen får studentene individuell tilbakemelding.

Kursmaterieill: Jean Tirole: The theory of industrial organisation.

Eric Rasmusen: Games and Information.

Vurderingsform: Muntlig

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
MUNTLLIG EKSAMEN	09.12.2005	09.00	100/100	D

TIØ4160 BEDADM 1 PER OG TEMP

Bedriftsadministrasjon 1 - Permanente og temporære organisasjoner Industrial Management 1 - Permanent and Temporary Organizations

Faglærer: Førsteamanuensis Monica Rolfsen, Førsteamanuensis Tim Kristian Andreas Torvatn

Koordinator: Førsteamanuensis Tim Kristian Andreas Torvatn

Uketimer: Høst: 4F+1Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet skal gi en grunnleggende forståelse av teorigrunnlaget for organisering av virksomhet.

Anbefalte forkunnskaper: TIØ4100 Organisasjon og miljø eller tilsvarende kunnskaper.

Faglig innhold: Innføring i organisasjonsteoretiske perspektiver, betydningen av flerperspektivtenking, etablering og endring av organisasjonsstruktur, produksjonsformer og kommunikasjon, interorganisatorisk teori, samspill med omgivelsene. Prosjekter og prosjektvirksomhet, prosessen fra behov til spesifikasjon, organisering av prosjektvirksomhet, ledelse av prosjektorientert virksomhet. Som del av øvingsopplegget inngår videregående teorier om grupper og gruppearbeid som bygger på det gruppestoffet som ble undervist i TIØ4100.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og gruppebasert øvingsopplegg. Mappevurdering gir grunnlag for sluttarakter i emnet. I mappen inngår skriftlig avsluttende eksamen 50 % og 2 øvinger, hver på 25 %. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (sluttarakteren) angis med bokstavkarakter. Ved utsatt eksamen (kontinuasjonseksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Mappeevaluering

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	12.12.2005	15.00	50/100	A
ARBEIDER			50/100	

TIØ4165 BEDADM 2 MARKEDSFØR

Bedriftsadministrasjon 2 - Markedsføringsledelse Industrial Management 2 - Marketing Management

Faglærer: Førsteamanuensis Øystein Moen

Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Gi en innføring i markedsføring.

Anbefalte forkunnskaper: Eksamen i emne TIØ4160 Bedriftsadministrasjon 1 - Permanente og temporære organisasjoner, eller tilsvarende forkunnskaper.

Faglig innhold: Emnet skal gi en innføring i markedsorientert strategisk ledelse av eksisterende foretak. Det sees på markedsføringens rolle i bedriften, analyse av markedsmuligheter med vekt på etterspørselsforhold, omgivelser og kunders kjøpsatferd. Utvikling av markedsstrategier gjennom differensiering, posisjonering og relasjonsbygging fokuseres. Videre gir emnet en innføring i utvikling av markedsplaner med distribusjons-, pris-, kommunikasjons- og produktpolitikk. Som en del av kurset kan inngå gjennomføring av markedsundersøkelse, SWOT-analyse og utarbeidelse av helhetlig markedsplan for et definert produkt eller tjeneste.

Læringsformer og aktiviteter: Evaluering er basert på innlevert prosjekt.

Kursmaterieell: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			100/100	

TIØ4170 BEDADM 4A NYSKAPING

Bedriftsadministrasjon 4A - Entreprenørskap og kommersialisering av teknologi Industrial Management 4A - Entrepreneurship and Commercialization of Technology

Faglærer: Førsteamanuensis Truls Erikson, Professor II Karl Klingsheim

Koordinator: Professor II Karl Klingsheim

Uketimer: Høst: 2F+3Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Utvikle evne til selvstendig tenking og handling ved kommersialisering av teknologibaserte idéer. Teoretisk kunnskap om, og praktisk erfaring med, nødvendige vurderinger, alternative metoder og aktuelle teknikker ved etablering av ny virksomhet i eller utenfor eksisterende næringsliv.

Anbefalte forkunnskaper: Basiskunnskaper om markedsføring og markedsorientert produktutvikling.

Faglig innhold: Verdiskapingsperspektiv på nyskaping, med en operativ tilnærming til entreprenørskap og kommersialisering av kunnskap. Ulike forretningsmodeller, intellektuell kapital og immaterielle rettigheter. Kommersialiseringsprosesser, nettverk, allianser og entreprenørielle team i verdiskapende forhandlinger. Venturekapitalisme og andre finansieringsalternativ for etablering av ny virksomhet.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, obligatoriske øvinger og semesteroppgave. Gruppearbeid. Praktisk trening i forhandlingsteknikk og utarbeidelse av forretningskonsept.

Kursmaterieell: Lærebok og artikkelsamling. Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			100/100	

TIØ4175 BEDADM 4C LOG INNKJ

Bedriftsadministrasjon 4C - Logistikk og innkjøpsledelse Industrial Management 4C - Logistics and Purchasing Management

Faglærer: Professor Olav Solem, Førsteamanuensis Luitzen de Boer

Koordinator: Førsteamanuensis Luitzen de Boer

Uketimer: Vår: 2F+3Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Emnet skal skape innsikt om logistikk og innkjøp med vekt på hvordan bedrifter er bundet sammen i verdikjeder og nettverk dominert av økonomiske transaksjoner. Utgangspunktet er hvordan bedriftens ledelse skal organisere logistikk- og innkjøpsaktiviteten for best mulig å kunne bidra til verdiskapning og likeså opptre i samspill med sine omgivelser.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet forutsetter TIØ4165 Bedriftsadministrasjon 2 - Markedsføringsledelse, eller tilsvarende kunnskaper.

Faglig innhold: Historisk utvikling av fagområdet, sentrale logistikkbegreper, styringsprinsipper, strategiske aspekter og samordning mellom produksjon, innkjøp og materialforsyning, økonomiske betraktninger som påvirkes av logistikkbeslutninger, logistikk som strategisk virkemiddel, strategier for valg av leverandører, utvikling av leverandørrelasjoner og nettverk, samt bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi i logistikk og innkjøpsbeslutninger.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og øvinger. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieell: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Skriftlig

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	31.05.2006	09.00	100/100	D

TIØ4180 INNOV/INFO LEDELSE

Innovasjons- og informasjonsledelse Innovation and Information Management

Faglærer: Førsteamanuensis Truls Erikson, Førsteamanuensis Alf Steinar Sætre

Koordinator: Førsteamanuensis Alf Steinar Sætre

Uketimer: Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Målsettingen med emnet er å gi studentene en oversikt over og forståelse av sentrale prosesser og metoder omkring innovasjon, produktutvikling og informasjonsledelse i organisasjoner.

Anbefalte forkunnskaper: TIØ4160 Bedriftsadministrasjon 1 - Permanente og temporære organisasjoner eller tilsvarende kunnskaper etter godkjenning.

Faglig innhold: Emnet tar opp temaer som; innovasjon i organisasjoner, intraprenørskap, bedriftssamarbeid om utviklingsoppgaver, planlegging. Emnet ser også nærmere på sammenhengen mellom organisasjon og innovasjon, og hvordan kommunikasjon og beslutningsprosesser påvirker innovasjon i eksisterende organisasjoner, IKT og nye organisasjonsformer, kundetilpasning, informasjonsledelse og transformasjon.

Læringsformer og aktiviteter: Emnet inneholder forelesninger og obligatorisk øvingsopplegg. Deler av undervisningen vil foregå i seminarform. Karakter settes på grunnlag av arbeider. Undervisning på engelsk.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			100/100	

TIØ4185 HMS KONTOR MILJØ

Helse, miljø og sikkerhet - Ikke-industrielle arbeidsplasser

Safety, Health and Environment - Non-Industrial Work Environment

Faglærer: Førsteamanuensis Rikke Bramming Jørgensen, Professor Rolf Harald Westgaard

Koordinator: Professor Rolf Harald Westgaard

Uketimer: Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Semesteroppgaver, Laboratorieøvinger

Læringsmål: Emnet presenterer viktige fysisk-kjemiske arbeidsmiljøfaktorer hvor sammenhengen mellom problemer på ikke-industrielle arbeidsplasser og basale arbeidsfysiologiske, ergonomiske og yrkeshygieniske forhold påvises.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet er obligatorisk for studentene ved studieretningen Helse, miljø og sikkerhet. Andre kan delta etter søknad til Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse. Maks. antall er 28.

Faglig innhold: Emnet legger vekt på å gi praktisk innsikt i arbeidsfysiologiske, ergonomiske og yrkeshygieniske forhold i ikke-industrielle miljøer. Det vil bli gjennomført ekskursjoner til utvalgte bedrifter, samt laboratorieøvinger som belyser basale årsaks mekanismer til helseeffekter. Opplæring i bruk av utstyr til å kartlegge miljøene inngår også. Det utføres en gruppebasert semesteroppgave som vil gi praktisk erfaring med kartlegging av fysisk-kjemiske arbeidsmiljøfaktorer i et kontormiljø eller lignende ikke-industrielt miljø. En teoretisk del av semesteroppgaven skal dokumentere innsikt i fagpensum.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, laboratorieøvinger og semesteroppgave. Mappevaluering gir grunnlag for slutt karakter i emnet. I mappen inngår muntlig avsluttende eksamen 50 % og semesteroppgave 50 %. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (slutt karakteren) angis med bokstavkarakter. Det foreleses både i F og Ø timer i første halvdel av kurset. I siste halvdel gjennomføres semesteroppgave.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Mappevaluering

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
MUNTLLIG EKSAMEN	05.12.2005	15.00	50/100	D
ARBEIDER			50/100	

TIØ4190 HMS INDUSTRI MILJØ

Helse, miljø og sikkerhet - Industrielt arbeidsmiljø

Safety, Health and Environment - Industrial Work Environment

Faglærer: Førsteamanuensis II Kristin V Hirsch Svendsen, Professor Rolf Harald Westgaard

Koordinator: Førsteamanuensis II Kristin V Hirsch Svendsen

Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Semesteroppgaver, Laboratorieøvinger

Læringsmål: Emnet gir studentene innsikt i arbeidsfysiologiske, ergonomiske, yrkeshygieniske og yrkesmedisinske problemer i industrielle arbeidsmiljø.

Anbefalte forkunnskaper: Emne TIØ4185 HMS Ikke-industrielle arbeidsplasser eller likeverdige forkunnskaper. Emnet er obligatorisk for studentene ved studieretningen Helse, miljø og sikkerhet. Andre kan delta etter søknad til instituttet. Maks. antall er 28.

Faglig innhold: Emnet gir praktisk innsikt i arbeidsfysiologiske, ergonomiske og yrkeshygieniske forhold i industrielle miljø. Emnet skal ved eksempler og teori belyse metodikk for identifisering og kartlegging av fysisk-kjemiske arbeidsmiljøfaktorer, og studentene skal utføre gruppebaserte semesteroppgaver med kartlegging av slike forhold på en arbeidsplass. Øving i bruk av utstyr for slike undersøkelser vil bli gitt i laboratoriet.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, laboratorieøvinger og semesteroppgave. Mappevaluering gir grunnlag for slutt karakter i emnet. I mappen inngår muntlig avsluttende eksamen 50 % og semesteroppgave 50 %. Resultatet for delene angis

i %-poeng, mens sensur for hele mappen (sluttkarakteren) angis med bokstavkarakter. Det foreleses både i F og Ø timer i første halvdel av kurset. I siste halvdel gjennomføres semesteroppgave.

Kursmaterieell: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Mappeevaluering				
Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel	
MUNTLLIG EKSAMEN	22.05.2006	09.00	50/100	D	
ARBEIDER			50/100		

TIØ4195 HMS MILJØLEDELSE

Helse, miljø og sikkerhet - Miljøkunnskap og ledelse

Safety, Health and Environment - Environmental Science and Management

Faglærer: Professor Annik Magerholm Fet, Amanuensis John Eilif Hermansen
 Koordinator: Professor Annik Magerholm Fet
 Uketimer: Høst: 4F+1Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Emnet skal gi kunnskap og innsikt i den globale og nasjonale miljøsituasjonen, bestrebelsene og politikken for å få til en bærekraftig utvikling. Økologien skal gi kunnskap for en realistisk og rasjonell holdning til dagens og fremtidens miljøutfordringer.

Miljøledelsesdelen skal gi kunnskap og ferdigheter i å utvikle og bruke miljøstyring, og alle aktuelle verktøy for miljøstyring i den hensikt å forbedre bedrifters miljøprestasjon ved å redusere miljøbelastningen, miljøkostnader og styrke posisjon i et miljøbevisst marked. Visjonen om bærekraftighet er sentral.

Anbefalte forkunnskaper: Emnene TIØ4185 HMS Ikke-industrielle arbeidsplasser, TIØ4190 HMS Industrielt arbeidsmiljø og TIØ4205 HMS Metoder og verktøy i sikkerhetsstyring, eller tilsvarende kunnskap. Emnet er obligatorisk for studieretningen HMS. Andre kan delta etter søknad til instituttet. Maks. antall 30 studenter.

Faglig innhold: Miljøkunnskapsdelen omfatter global og nasjonal miljøstatus, miljømål, internasjonal miljø- og bærekraftighetsrapportering, indikatorsystemer og resultatoppfølging i miljøvernpolitikken. Deretter følger økologiske grunnemner inkludert økosystemets oppbygging, funksjon, omsetning og produksjon, biogeokjemiske kretsløp, populasjon, samfunn, suksesjon, biologisk mangfold, biomer og virkninger av menneskelige inngrep i naturen. Miljøledelsesdelen omfatter miljøforvaltning, miljørett, bedriftenes samfunnsansvar, EMAS og ISO-14000-ordningen samt aktuelle EU-direktiver. Det blir lagt spesielt vekt på verktøy for miljøledelse og teknisk-administrativ styring som miljøanalyser, livsløpsanalyser, miljøregnskap, miljøindikatorer, virksomheters miljø- og bærekraftighetsrapportering og revisjonsmetodikk innen HMS-området.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og gruppebaserte studentarbeider som forelesninger, presentasjoner og prosjektarbeid /feltarbeid knyttet til bedrift. Mappevurdering gir grunnlag for sluttkarakter i emnet. I mappen inngår 2 semesterprøver hver på 25 % og øvinger/arbeider 50%. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (sluttkarakteren) angis med bokstavkarakter.

Kursmaterieell: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Mappeevaluering				
Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel	
SEMESTERPRØVE			25/100	D	
SEMESTERPRØVE			25/100	D	
ARBEIDER			50/100		

TIØ4200 HMS-SIKKERHETSLED

Helse-, miljø og sikkerhet - Sikkerhetsledelse

Safety, Health and Environment - Safety Management

Faglærer: Professor Jan Hovden, Professor II Urban Anders Gunnar Kjellen
 Koordinator: Professor Jan Hovden
 Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Emnet skal gi kunnskaper og reflekterte, kritiske holdninger til sikkerhetsledelse. Emnet vil gi et vitenskapelig fundament for å forstå hva sikkerhetsledelse dreier seg om, men ingen oppskrift på hva som representerer de "riktige" verktøy og metoder, systemer eller tilnæringsmåter.

Anbefalte forkunnskaper: Emnene TIØ4205 HMS Metoder og verktøy i sikkerhetsstyring og TIØ4195 HMS Miljøkunnskap og ledelse, eller tilsvarende forkunnskaper. Emnet er obligatorisk for studentene på studieretningen HMS. Andre kan delta etter søknad til instituttet. Maks. antall er 40 studenter.

Faglig innhold: Et hovedtema er risikobegrepet sett i forhold til risikoforståelse, risikokommunikasjon, beslutningsdilemmaer, etikk og akseptkriterier. I den forbindelse belyses også økonomiske emner relatert til sikkerhet. En annen del omhandler samfunnets rammebetingelser og ulike regimer for sikkerhetsledelse, samt organisasjonsperspektiver på sikkerhetsledelse i

virksomheter. Strategisk sikkerhetsledelse omhandler mestring av endringer i forhold til myndighetenes og markedets rammebetingelser, samt tilpasning til endringer i teknologiske, økonomiske og politiske forutsetninger for utøvelse av sikkerhetsledelse. Videre belyser emnet spesielt risikohåndtering i dynamiske, komplekse sosio-tekniske systemer, sårbarhetsanalyser og beredskapsorganisering. I den forbindelse omhandles også trusler knyttet til vilde, ondskinnede handlinger (security). Menneske, teknologi og organisasjonsperspektiv på informasjonssikkerhet omhandles også.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og case-basert problemløsning i grupper og skriftlige øvingsoppgaver. Mappevurdering gir grunnlag for sluttkarakter i emnet. I mappen inngår skriftlig avsluttende eksamen 60 % og øvinger/arbeider 40 %. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (sluttkarakteren) angis med bokstavkarakter.

Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Mappeevaluering

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	20.05.2006	09.00	60/100	A
ARBEIDER			40/100	

TIØ4205 HMS METODER/VERKTØY

Helse, miljø og sikkerhet - Metoder og verktøy i sikkerhetsstyring Safety, Health and Environment - Methods and Tools in SHE Practice

Faglærer: Professor Jan Hovden, Professor II Urban Anders Gunnar Kjellen

Koordinator: Professor II Urban Anders Gunnar Kjellen

Uketimer: Vår: 4F+1Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet skal gi kunnskap om metoder og verktøy for systematisk og effektivt forebyggende HMS-arbeid i industrielle organisasjoner.

Anbefalte forkunnskaper: Emne TIØ4185 HMS Ikke-industrielle arbeidsplasser eller likeverdige forkunnskaper. Emnet er obligatorisk for studentene på studieretningen Helse, miljø og sikkerhet. Andre kan delta etter søknad til instituttet. Maks. antall er 30.

Faglig innhold: Emnet presenterer prinsipper og metoder for identifisering og analyse av ulykkesrisiko og for å utvikle og implementere effektive forebyggende tiltak gjennom erfaringsoverføring og læring. Fokus er på forebygging av arbeidsulykker, men eksempler på forebygging av storulykkesrisiko og andre HMS-problemer blir også diskutert. En teoretisk del av emnet omhandler ulykkesteorier og modeller, sikkerhetstiltak ut fra barrieretenkning og læringsmekanismer i organisasjoner. Organisasjonsmessige og individuelle hindringer for effektiv læring og forebygging blir vektlagt. Metoder og verktøy for granskning og rapportering av ulykker og farlige forhold, inspeksjoner, HMS informasjonssystemer og beslutningsstøtte, samt jobbsikkerhetsanalyser og risikobedømmelse av maskineri blir presentert. HMS-revisjoner og analyse av ulykkesdata blir vektlagt og praktisert i semesteroppgaver. Emnet omhandler metoder for kartlegging og evaluering av sikker atferd, inkl. menneskelige faktorer i forhold til sikkerhetsproblemer i komplekse sosio-tekniske systemer.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, kollokvier, semesteroppgave som inkluderer feltarbeid i industriell virksomhet, midtsemesterprøver. Emnet vil undervises på engelsk. Mappevurdering gir grunnlag for sluttkarakter i emnet. I mappen inngår skriftlig avsluttende eksamen 60 %, semesterprøve 20 % og øvinger/arbeider 20 %. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (sluttkarakteren) angis med bokstavkarakter. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: U. Kjellén: Prevention of Accidents through Experience Feedback, Taylor og Francis.

Vurderingsform: Mappeevaluering

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	02.06.2006	09.00	60/100	A
SEMESTERPRØVE			20/100	A
ARBEIDER			20/100	

TIØ4210 HELSE OG ARBEIDSLIV

Helse og arbeidsliv Health and Working Life

Faglærer: Førstemanuensis Rikke Bramming Jørgensen, Førstemanuensis II Håkon Lasse Leira

Koordinator: Førstemanuensis Rikke Bramming Jørgensen

Uketimer: Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Semesteroppgave

Læringsmål: Emnet skal gi innsikt om samspillet mellom arbeidsmiljø og helse både for enkeltmennesket og for samfunnet som helhet. Både kjemiske og fysiske såvel som ergonomiske og psykososiale faktorer vil bli omtalt. Morgendagens arbeidsliv med økte krav til produktivitet og profitt vil føre til mere stress og utbrenthet for mange. Hvordan skal samfunnet møte denne utfordringen?

Anbefalte forkunnskaper: Ingen.

Faglig innhold: Emnet skal gi kunnskap om arbeidslivets betydning for folks helse, på godt og vondt. Arbeidsmiljø er en undervurdert faktor samtidig som godt arbeidsmiljø er et konkurransefortrinn og arbeidslivet er en spesielt gunstig arena for forebyggende helsearbeid.

Emnet vil belyse hvordan kroppen reagerer på støv, gasser, støy og termisk klima, såvel som på ergonomiske og psykososiale faktorer i arbeidslivet. Gjennom eksempler vil temaer som allergi, produktivitet, stress, kreft, utbrenthet etc. bli belyst. Videre legges det vekt på forhold i arbeidsliv og innemiljø som kan medføre helsesvikt eller plager hos yrkesutøvere og på hvilke tiltak som kan redusere eller eliminere slike forhold. Morgendagens arbeidsmiljø - og spesielt IT - med "alltid tilgjengelig"-filosofi vil også bli vurdert i lys av arbeidsmiljølovens krav. Tema som slitasje og utbrenthet vil også bli belyst. Metoder for problemidentifisering i det forebyggende HMS-arbeidet i bedriftene skal gjennomgås, herunder også hvordan forurensninger og andre påvirkninger kan reduseres.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og obligatorisk semesteroppgave.

Mappevurdering gir grunnlag for sluttarakter i emnet. I mappen inngår skriftlig avsluttende eksamen 50 % og semesteroppgave 50 %. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (sluttarakteren) angis med bokstavkarakter. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Mappeevaluering

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	13.12.2005	15.00	50/100	C
ARBEIDER			50/100	

TIØ4215 KONTR RETT FORHANDL

Kontraktsrett og kontraktsforhandlinger

Contract Law and Negotiations

Faglærer: Universitetslektor Terje Skjønhal

Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Studentene skal få kunnskap om kontraktsrett og kontraktsforhandlinger generelt, og få en dypere innsikt i tilvirkningskontrakter. De skal også få en innføring i forhandlingsteori spesielt rettet mot kontraktsforhandlinger.

Anbefalte forkunnskaper: Ingen.

Faglig innhold: Innføring i juridisk metode og rettskildene i kontraktsretten. Alminnelig avtale og kontraktsrett. Kjøpsrett. IT-anskaffelser, tilvirkningskontrakter, bl.a. entreprisekontrakter, verkstedskontrakter, skipsbyggings- og reparasjonskontrakter. Agent-, forhandler- og lisenskontrakter vil også bli behandlet. Av emnet vil ca. 1/5-del omfatte forberedelse til forhandlinger, forhandlinger, gjennomføring og implementering av resultatet i egen organisasjon, herunder kontraktsadministrasjon og konfliktløsning.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, øvinger. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Skriftlig

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	23.05.2006	09.00	100/100	C

TIØ4220 PSYKOLOGI

Psykologi

Psychology

Faglærer: Førsteamanuensis Steinar Ilstad

Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet skal gi en innføring i forskningsbasert psykologi og formidle stoff av interesse for den enkelte og vedkommendes syn på samfunnsproblemer.

Anbefalte forkunnskaper: Ingen.

Faglig innhold: Utviklingspsykologi, sansning og persepsjon, psykomotoriske funksjoner, følelser og emosjoner, behov og motivasjon, betingning og læring, hukommelse, tenkning, evner og intelligens, bevissthet og det ubevisste, personlighet, klinisk psykologi, stress og tilpasning, arbeidspsykologi, sosial interaksjon, prososial atferd, språk og kommunikasjon, gruppepsykologi, sosial kontroll, holdninger, sosial forandring, metoder og historie.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og øvinger. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: S. Ilstad: Generell psykologi, 6. utg., Tapir 2002. S. Ilstad: Sosialpsykologi, 5. utg., Tapir 2004. S. Ilstad: Oppgaver i psykologi, 2. utg., Tapir 2001.

Vurderingsform:	Skriftlig				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	SKRIFTLIG EKSAMEN	03.06.2006	09.00	100/100	D

TIØ4225 ARB ORG PSYKOLOGI
Arbeids- og organisasjonspsykologi
Industrial and organizational psychology

Faglærer:	Førsteamanuensis Steinar Ilstad
Uketimer:	Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
Tid:	Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
Karakter:	Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Emnet skal gi forskningskunnskapsbasert framstilling av arbeids- og organisasjonspsykologiske temaer som grunnlag for videre studier, forskning og praksis.

Anbefalte forkunnskaper: Grunnleggende kunnskaper i psykologi, metodelære og organisasjonsteori, TIØ4255 Teknologiledelse 1 (se studieplan for 2004/05) eller tilsvarende forkunnskaper.

Faglig innhold: Fagområdets historie, forskningsmetoder. Yrkesinteresser og karriereverdier; rekruttering, seleksjon og plassering; opplæring, sosialisering og utvikling; utforming og omforming av jobber, arbeidstilfredshet, arbeidsmotivasjon, arbeidsvurdering, stress. Organisasjoners mål, struktur og omgivelser, organisasjonskultur, beslutningsteori og -metode, gruppedynamikk og samarbeid, forandring og utvikling i organisasjoner, lederskap, kommunikasjon i organisasjoner, retorikk for ledere, konsultasjon i organisasjoner.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, gruppearbeid og øvinger (metode- og kunnskapsorienterte). Seks øvinger må være godkjent for å få adgang til eksamen. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Arnold, et. al.: Work psychology, 4th. ed., Pearson, 2004. Fischer og Sortland: Innføring i organisasjonspsykologi, 3. utg., Universitetsforlaget, 2001. S. Ilstad: Metodelære til psykologi i ledelse og organisasjon, Tapir 2002.

Vurderingsform:	Skriftlig				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	SKRIFTLIG EKSAMEN	13.12.2005	15.00	100/100	D

TIØ4230 MARKEDSOR PRODUKTUTV
Markedsorientert produktutvikling
Market Oriented Product Development

Faglærer:	Professor II Karl Klingsheim, Førsteamanuensis II Per Jonny Nesse
Koordinator:	Førsteamanuensis II Per Jonny Nesse
Uketimer:	Høst: 2F+3Ø+7S = 7.50 SP
Tid:	Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
Karakter:	Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Emnet skal gi en innføring i organisasjon og ledelse av produktutviklingsprosjekter og tilretteleggelse for entreprenørskap i industriorganisasjoner.

Anbefalte forkunnskaper: TIØ4255 Teknologiledelse 1 (se studieplan for 2004/05) eller tilsvarende forkunnskaper.

Faglig innhold: Bedriftsstrategi og teknologistrategi, utvikling av forretningskonsept basert på teknologisk ide, markedsanalyser, teknologisk verifikasjonsplanlegging, organisering og ledelse, risiko og lønnsomhetsbetraktninger i utviklingsprosjekter. I tillegg fokuseres organisatoriske betingelser for innovativ aktivitet og entreprenørskap. Finansiering og forretningsmodeller.

Læringsformer og aktiviteter: Emnet har obligatorisk øvingsopplegg som må være bestått. Semesteroppgave og presentasjon av denne teller 100% av karakter.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Arbeider				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	ARBEIDER			100/100	

TIØ4235 BEDADM 4B IND MARKED
Bedriftsadministrasjon 4B - Industriell markedsføring og internasjonalisering
Industrial Management 4B - Industrial Marketing and Internationalization

Faglærer:	Førsteamanuensis Øystein Moen
Uketimer:	Vår: 2F+3Ø+7S = 7.50 SP
Tid:	Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
Karakter:	Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Emnet skal gi en videre innføring i markedsarbeid innen industriell virksomhet, herunder problemstillinger innen internasjonal forretningsutvikling.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet forutsetter TIØ4165 Bedadm 2 - Markedsføringsledelse, eller tilsvarende kunnskaper. Studenter ved Entreprenørskolen vil ha tilgang til emnet etter gjennomført test ved oppstart av semesteret.

Faglig innhold: Kurset starter med de særskilte utfordringer en har ved markedsføring av industrielle produkter til industrielle kunder. Videre legges det vekt på to temaområder, det første er de muligheter og begrensninger relasjoner og nettverk gir for bedrifters markedsarbeid. Det andre området er internasjonal forretningsutvikling, med spesiell vekt på eksport fra teknologibaserte bedrifter. Begge temaområder vil bli belyst med eksempler fra norsk og/eller utenlandsk industri. Den gruppebaserte semesteroppgave vil omhandle problemstillinger relatert til bedrifters internasjonalisering og/eller nettverksbygging - herunder inngår casestudier i utvalgte norske bedrifter eller spørreskjemaundersøkelser.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og obligatoriske øvinger.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Arbeider	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
Vurderingsdel				100/100	
ARBEIDER					

TIØ4240 MILJØ OG RESSURSRETT

Miljø- og ressursrett - plan og forvaltning

Legislation of Environmental and Natural Resources, - Planning and Management

Faglærer: Amanuensis Steinar Nygaard

Uketimer: Høst: 2F+3Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Emnet skal gi kunnskap om - og innsikt i - hvordan forvaltningen er organisert og arbeider. På dette grunnlag, og det etter hvert omfattende nasjonale lovverk og internasjonale avtaler og traktater, forstå hvordan sentrale miljøprinsipper forvaltes innenfor de enkelte sektorer og som integrerte deler av den totale samfunnsplanlegging. Begrepene "Bærekraftig utvikling" og "Agenda-21" søkes i denne sammenheng gitt et praktisk innhold innenfor lovverket.

Anbefalte forkunnskaper: Ingen.

Faglig innhold: Emnet belyser både de formelle og uformelle sider av samfunnets organisering. I forfatnings- og forvaltningsretten er rettskilder, gjeldende rett og legalitetsprinsippet sentrale begrep. En drøfter den status miljørett- og planlegging har i den politiske prosess. Det gis en bred oversikt over miljøretten og ressursretten, Norges internasjonale forpliktelser og hvordan dette virker inn i beslutningsprosessen på de ulike samfunnsområder.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, øvinger, selvstudium. Det gjennomføres et obligatorisk prosjektarbeid, gjennomført i tverrfaglige grupper, eller som individuelt arbeid. Øvinger og prosjektarbeid må være bestått for å kunne gå opp til eksamen. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Skriftlig	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
Vurderingsdel				100/100	
SKRIFTLIG EKSAMEN		13.12.2005	15.00		C

TIØ4247 PROSJEKTLEDELSE 2

Prosjektledelse 2 - Samarbeid og samarbeidsteknologi

Project Management 2 - Cooperation and Cooperation Technologies

Faglærer: Førsteamanuensis Per Einar Weiseth

Uketimer: Høst: 2F+2Ø+8S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øving

Læringsmål: Formålet med emnet er å gi innsikt i muligheter, suksessfaktorer og begrensninger ved bruk av ulike former for samarbeidsteknologier i organisasjoner.

Anbefalte forkunnskaper: Ingen.

Faglig innhold: Emnet gir en oversikt over ulike typer samarbeid og samarbeidssituasjoner, typer samarbeidsteknologier og eksempler på bruk fra industrien, samt en innføring i teorier om hvordan man bør gå fram for å lykkes med samarbeidsteknologi i samlokaliserte og virtuelle team. Samarbeidsteknologi er IKT som støtter samarbeid, for eksempel digitale prosjekttrom, instant messaging og nettmøter.

Emnet gir trening i bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologier som kan brukes til å understøtte ulike oppgaver, som prosjektarbeid, generell koordinering, planlegging, beslutninger, konseptutvikling og brainstorming.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, øvingsoppgave med rapportering og karaktertellende semesteroppgave.

Innleveringsfrister opplyses ved semesterstart. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Skriftlig/Arbeider				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	SKRIFTLIG EKSAMEN	15.12.2005	09.00	50/100	D
	ARBEIDER			50/100	

TIØ4250 ENTREPRENØRSKAP-VCUP
Entreprenørskap - Venture CUP
Entrepreneurship - Venture CUP

Faglærer:	Professor Sigmund Johan Waagø				
Uketimer:	Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP				
Tid:	Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.				
Karakter:	Bokstavkarakterer	Obl. aktiviteter: Ingen			

Læringsmål: Emnet skal gi grunnleggende innføring i entreprenørskap generelt og utarbeiding av forretningsplan spesielt. Kurset er åpent for alle studenter ved NTNU og HiST.

Anbefalte forkunnskaper: Ingen.

Faglig innhold: Venture Cup Trøndelag er en regional forretningsplankonkurranse som skal bidra til økt kommersialisering av ideer fra Trøndelag, spesielt fra NTNU, HiST og HiNT. Gjennom Venture Cup skal deltakerne få økt kompetanse om å etablere bedrift og å utarbeide en profesjonell forretningsplan. Kurset starter med følgende tema: definisjon av begrepet entreprenørskap, hvordan formulere en god forretningside og utfordringer ved nyskapsarbeid. Deretter vil en fokusere på oppbygging av forretningsplanen der en vil behandle følgende tema: markedsundersøkelser, prosjektets styrker og svakheter, organisering, forretningsmodeller, strategi- og handlingsplan, beskyttelse av forretningsideen og økonomisk analyse av nyskapsprosjekter. Til sist vil en fokusere på realisering av forretningsplanen, herunder finansiering.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og øvinger. Studentene vil få tilgang til et kompetent veiledernetverk som kan benyttes ved utarbeidelsen av forretningsplanen. Emnet består av to øvinger, hvorav den første må bestås for å få slutt karakter i emnet. Slutt karakteren (bokstav karakter) settes på grunnlag av andre øving.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Arbeider				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	ARBEIDER			100/100	

TIØ4256 TEKNOLOGILEDELSE 1
Teknologiledelse 1
Technology Management 1

Faglærer:	Førsteamanuensis Truls Erikson, Professor Morten Levin, Universitetslektor Terje Skjønhal, Førsteamanuensis Tim Kristian Andreas Torvatn				
Koordinator:	Førsteamanuensis Tim Kristian Andreas Torvatn				
Uketimer:	Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP				
Tid:	Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.				
Karakter:	Bokstavkarakterer	Obl. aktiviteter: Ingen			

Læringsmål: Kurset skal gi en introduksjon til fagfeltene organisasjon, økonomi og jus. Videre skal studentene gis en forståelse av sentrale problemstillinger knyttet til teknologibasert nyskaping. Gjennom arbeid med case skal studentene også trenes i å se sammenheng mellom fagfeltene og utvikle evne til kommunikasjon og problemløsning (handlingskompetanse).

Anbefalte forkunnskaper: Ingen.

Faglig innhold: Gjennom kurset skal en møte ledelsesmessige utfordringer knyttet til etablering, utvikling og drift av virksomheter. Herunder inngår a) organisasjonsforståelse inkludert endrings- og utviklingsprosesser, b) økonomiforståelse inkludert grunnleggende forståelse av regnskap, investeringer og økonomisk styring, c) juridiske tema inkludert virksomhetsjus og forvaltningsrett samt d) forretningsutvikling og teknologibasert nyskaping.

Læringsformer og aktiviteter: Kurset inneholder en rekke ulike temaområder. Det er gjennom øvingsopplegget en både skal se relevans og forståelse for samspillet mellom disse. Det vil bli utarbeidet gjennomgående case studentgrupper arbeider med gjennom kurset. Ved utsatt eksamen (kontinuasjons eksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:	Skriftlig				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	SKRIFTLIG EKSAMEN	20.12.2005	09.00	100/100	D

TIØ4257 TEKNOLOGILEDELSE 1**Teknologiledelse 1****Technology Management 1**

Faglærer: Førsteamanuensis Truls Erikson, Professor Morten Levin, Universitetslektor Terje Skjønhal, Førsteamanuensis Tim Kristian Andreas Torvatn
 Koordinator: Førsteamanuensis Tim Kristian Andreas Torvatn
 Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Kurset skal gi en introduksjon til fagfeltene organisasjon, økonomi og jus. Videre skal studentene gis en forståelse av sentrale problemstillinger knyttet til teknologibasert nyskaping. Gjennom arbeid med case skal studentene også trenes i å se sammenheng mellom fagfeltene og utvikle evne til kommunikasjon og problemløsning (handlingskompetanse).

Anbefalte forkunnskaper: Ingen.

Faglig innhold: Gjennom kurset skal en møte ledelsesmessige utfordringer knyttet til etablering, utvikling og drift av virksomheter. Herunder inngår a) organisasjonsforståelse inkludert endrings- og utviklingsprosesser, b) økonomiforståelse inkludert grunnleggende forståelse av regnskap, investeringer og økonomisk styring, c) juridiske tema inkludert virksomhetsjus og forvaltningsrett samt d) forretningsutvikling og teknologibasert nyskaping.

Læringsformer og aktiviteter: Kurset inneholder en rekke ulike temaområder. Det er gjennom øvingsopplegget en både skal se relevans og forståelse for samspillet mellom disse. Det vil bli utarbeidet gjennomgående case studentgrupper arbeider med gjennom kurset. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	19.05.2006	15.00	100/100	D

TIØ4260 BEDRIFT SAMF/ORG/MIL**Bedriften - Samfunnsansvar, organisasjon og miljø****The Company - Social Responsibility and Environment**

Faglærer: Professor Annik Magerholm Fet, Amanuensis John Eilif Hermansen, Professor II Rolf Lunheim
 Koordinator: Professor Annik Magerholm Fet
 Uketimer: Vår: 4F+1Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet skal gi innføring i utvalgte deler av organisasjonsteorien og helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid for virksomheter og forståelse for det samfunnsansvaret virksomheter har i en global økonomi.

Anbefalte forkunnskaper: Ingen.

Faglig innhold: Emnet tar opp bedriftenes samfunnsansvar (Corporate Social Responsibility ? CSR) i globaliseringsprosessen, bl a basert på prinsippene fra FNs Global Compact og GRI - Global Reporting Initiatives, knyttet opp mot bærekraftig utvikling og verdiskaping i verdikjeden. Emnet gir oversikt over miljølovgivning og resultatoppfølging av miljøvernpolitikken, inkludert internasjonale miljøavtaler og miljømål. Emnet tar opp grunnleggende organisasjonsprosesser, endringsledelse, interessentanalyse og integrert HMS-ledelse. Emnet tar opp miljøledelse ved hjelp av miljøstyringsstandarder (EMAS, ISO-14000-serien), miljørevisjon, miljøprestasjonsindikatorer, rapportering og kommunikasjon mellom bedriften og omgivelsene.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, frivillige øvinger. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved kurssets start.

Vurderingsform:

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	20.05.2006	09.00	100/100	D

TIØ4265 BEDADM 3 STRAT LED**Bedriftsadministrasjon 3 - Strategisk ledelse****Industrial Management 3 - Strategic Management**

Faglærer: Post doktor Elsebeth Holmen, Professor Olav Solem
 Koordinator: Post doktor Elsebeth Holmen
 Uketimer: Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Formålet med emnet er å gi innsikt i sentrale begreper, problemer og metoder i forbindelse med den overordnede og langsiktige ledelse og planlegging av bedrifters virksomhet. Flere skoler innen strategisk ledelse vil bli gjennomgått. Emnet er obligatorisk for alle som tar spesialisering innen Bedriftsadministrasjon.

Anbefalte forkunnskaper: Emne TIØ4165 Bedriftsadministrasjon 2, eller likeverdige forkunnskaper.

Faglig innhold: Historisk utvikling på området. Forandringsbehov. Hvordan bedrifter endrer og tilpasser seg til endringer i omgivelsene. Idegrunnlag og bedriftskultur. Systematikk og metoder for strategisk ledelse. Formulering, iverksetting og ledelse av strategi. Ledelses- og organisasjonsmessige problemer ved iverksetting av nye strategier. Internasjonalisering.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og obligatorisk øvingsarbeid. Mappevurdering gir grunnlag for slutt karakter i emnet. I mappen inngår skriftlig eksamen (50 %) og 1 skriftlig obligatorisk øving (50%). Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (slutt karakteren) angis med bokstav karakter. Øvingsarbeidet leveres inn i midten i kurset, skriftlig eksamen holdes ved kursets avslutning. Kurset vil bli undervist på engelsk dersom engelskspråklige er påmeldt. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Lærebok og artikkelsamling. Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:		Mappeevaluering			
Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell. andel	Hjelpemiddel	
SKRIFTLIG EKSAMEN	02.12.2005	09.00	50/100	A	
ARBEIDER			50/100		

TIØ4270 PERSONALLEDELSE

Personalledelse og personalutvikling

Human Resource Management

Faglærer: Amanuensis Per Gunnar Sletten

Uketimer: Vår: 2F+3Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstav karakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Studentene skal ha begreper og ferdigheter som setter dem i stand til å lede og utvikle mennesker i bærekraftige, produktive organisasjoner.

Anbefalte forkunnskaper: Grunnleggende kunnskaper innen organisasjonsteori og/eller organisasjons- og arbeidspsykologi.

Faglig innhold: Arbeidsbegrepet og organisering av produktiv virksomhet. Personalstrategi og -politikk. Planlegging, utvalgelse og avvikling for menneskelige ressurser. Oppfølging av ansatte, belønningssystemer, kompetanseutvikling. Arbeidslivets lov- og regelverk. Etske forhold.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og diskusjoner. 6 arbeidsoppgaver i grupper. 4 av arbeidsoppgavene skal være godkjent for å få gå opp til eksamen. Emnet vil undervises på engelsk. Mappevurdering gir grunnlag for slutt karakter i emnet. I mappen inngår skriftlig avsluttende eksamen 50 % og arbeidsoppgaver 50 %. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (slutt karakter) angis med bokstav karakter.

Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform:		Mappeevaluering			
Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell. andel	Hjelpemiddel	
SKRIFTLIG EKSAMEN	01.06.2006	09.00	50/100	C	
ARBEIDER			50/100		

TIØ4275 ENDRINGSLEDELSE

Endringsledelse - Organisasjonsutvikling

Management of Change

Faglærer: Førsteamanuensis Roger Klev, Professor Morten Levin

Koordinator: Førsteamanuensis Roger Klev

Uketimer: Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstav karakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet skal gi innsikt i og ferdigheter til å planlegge og lede organisasjonsutvikling. Den faglige plattform for emnet er organisasjonsteori, samt innsikt i individuelle og organisatoriske læringsprosesser. Det legges vekt på å utvikle faglig fordypning kombinert med praktisk anvendelse.

Anbefalte forkunnskaper: Emne TIØ4160 Bedriftsadministrasjon 1 - Permanente og temporære organisasjoner, eller tilsvarende.

Faglig innhold: Emnet fokuserer på organisasjonsutvikling som tilrettelagte og ledete læringsprosesser i organisasjoner. Innledningsvis rettes fokus mot modellering av OU-prosesser, medvirkning, læring, og samspillet mellom organisasjonen og eksterne konsulenter/endringsaktører.

Den siste delen utvikler innsikt i praktiske arbeidsformer som ofte benyttes i medvirkningsbaserte endringsprosesser.

Læringsformer og aktiviteter: Undervisningen baserer seg på høy grad av involvering fra studentenes side. Forelesningene vil vekse mellom innledninger fra foreleser, gruppearbeid og plenumsdiskusjoner. Øvingsarbeidet består av organisasjonsanalyse og planlegging av utviklingsarbeid med utgangspunkt i et reelt bedriftscase.

Kursmaterieill: Morten Levin og Roger Klev: "Forandring som praksis". Fagbokforlaget 2002.

Vurderingsform: Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			100/100	

TIØ4280 ENDR IKT KOMPL SYST
Endring, IKT og komplekse systemer
Change and ICT in Complex Systems

Faglærer: Førsteamanuensis Endre Sjøvold
 Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Etter endt kurs skal studentene ha tilegnet seg tilstrekkelig kunnskap til å kunne vurdere ulike tilnærminger til endrings- og utviklingsarbeid i grupper og organisasjoner, spesielt hvor IKT er involvert. I tillegg vil studenten få et godt innblikk i praktisk konsulentarbeid og de utfordringer som ligger ved endring i komplekse systemer.

Anbefalte forkunnskaper: Grunnleggende kunnskaper innen organisasjonsteori, f.eks. TIØ4275 Endringsledelse, TIØ4180 Innovasjon og informasjonsledelse eller tilsvarende kunnskaper fra andre kilder innen generell organisasjonsutvikling/ledelse av ca 7.5 poengs belastning.

Faglig innhold: Organisasjonskonsulentens rolle. Organisatoriske konsekvenser av teknologidrevet endring. Komplekse prosesser og nye paradigmer. Trender i måter organisasjoner møter de nye utfordringer på. Teknologidrevet endring i forhold til generell, planlagt og styrt endring. Modeller for lederutvikling. Betydningen av offensive team i endringsprosesser. Oppbygging av optimale team. Betydningen av organisasjonskultur og sosiale konstruksjoner. Tilpasning og bruk av kjente metoder og teknikker for endring når IKT er det sentrale element. Komplekse prosesser og nye paradigmer.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, simuleringer og evalueringsøvelser.

Utforskning av egen "konsulent-stil" og evne til å jobbe i team. Utstrakt bruk av foredragsholdere fra næringslivet.

Ta oppgaver, hver tellende 25% og en oppgave tellende 50 % utgjør total karakteren.

Kursmaterieill: Cummings & Worley: Organizational Development and Change.

Artikkelsamling. Teamet.

Vurderingsform: Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			100/100	

TIØ4285 PROD OG NETTVERKSØK
Produksjons- og nettverksøkonomi
Production- and Network Economics

Faglærer: Førsteamanuensis Olav Fagerlid, Førsteamanuensis Asgeir Tomasgard
 Koordinator: Førsteamanuensis Asgeir Tomasgard
 Uketimer: Vår: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Kurset skal gi studentene en avansert innføring i økonomisk analyse i verdikjeder og bedriftsnettverk.

Anbefalte forkunnskaper: Forutsetter TIØ4115 Mikroøkonomi og optimering eller tilsvarende (f.eks. TIØ4295

Produksjonsøkonomi og marked i kombinasjon med TIØ4120 Operasjonsanalyse grunnkurs).

Faglig innhold: Kurset vil gi studentene et innblikk i metoder og økonomisk teori for koordinering og styring av industrielle verdikjeder eller bedriftsnettverk. Økonomiske virkemidler og incentiver sees i sammenheng med selskapsmodeller og operasjonsanalytiske modeller. Temaer som taes opp er: supply chain management, prognoser, økonomisk styring (internpriser, selskapsmodeller), design og analyse av samarbeidskontrakter, agentteori, transaksjonskostnader, auksjoner.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og obligatoriske øvinger.

Mappevurdering gir grunnlag for slutt karakter i emnet. I mappen inngår skriftlig avsluttende eksamen 60 % og en oppgave 40 %. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (slutt karakter) angis med bokstav karakter. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Mappeevaluering

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	10.06.2006	09.00	60/100	A
ARBEIDER			40/100	

TIØ4291 IND MILJØSTRAT LED
Industriell miljøstrategi og ledelse
Industrial Environmental Policy and Management

Faglærer: Professor Annik Magerholm Fet
 Uketimer: Vår: 2F+3Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Emnet skal gi kunnskaper og ferdigheter i å beherske alle sider ved miljøledelsesarbeidet i bedrifter og virksomheter inkludert innføring av miljøstyring

Anbefalte forkunnskaper: Emnene TIØ4300 Miljøkunnskap, økologi og yrkeshygiene, og TMM4200 Industriell økologi. Kurset går på engelsk.

Faglig innhold: Emnet tar utgangspunkt i prinsippene fra FN's Global Compact, GRI Global Reporting Initiatives and CSR (Corporate Social Responsibility - Bedrifters samfunnsansvar). Det gis innsikt i hvordan miljøkrav og virkemidler fra kunder, myndigheter og andre interessenter påvirker en bedrifts miljøsituasjon og konkurransevne i et livssyklusperspektiv. Emnet belyser hvordan proaktiv miljøledelse gir muligheter for produkt- og systemutvikling. Elementene i miljøstyringssystemer (EMAS) og ISO 14000-serien drøftes: Identifisere miljøaspekter og utvikle bedriftenes miljøprinsipper, miljøprestasjonsindikatorer og innføre opplegg for miljøstyring og -kontroll, utforming av miljøregnskap og bruk av revisjonsverktøy. Opplegg for miljørapportering og kommunikasjon drøftes ut fra bruk av standardiserte rapporteringssystemer, samt bruk av indekser og andre metoder for sammenlikning av miljøprestasjoner.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og øvingsopplegg. Mappevurdering gir grunnlag for slutt karakter i emnet. I mappen inngår skriftlig avsluttende eksamen 50% og øvinger/arbeider 50 %. Resultatene for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (slutt karakter) angis med bokstavkarakter. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Mappeevaluering

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	29.05.2006	09.00	50/100	D
ARBEIDER			50/100	

TIØ4295 PROD ØK OG MARKED
Produksjonsøkonomi og marked
Production Economics and Markets

Faglærer: Post doktor Thor Bjørkvoll, Førsteamanuensis Asgeir Tomasgard
 Koordinator: Førsteamanuensis Asgeir Tomasgard
 Uketimer: Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Semesteroppgave

Læringsmål: Kurset skal gi studentene en innføring i økonomi rettet mot industrielle og teknologiske problemstillinger.

Anbefalte forkunnskaper: TIØ4255 Teknologiledelse 1 (se studieplan for 2004/05) pluss matematikkemnene i de 2 første årene av teknologistudiene.

Faglig innhold: Innholdet skal dekke grunnleggende økonomisk teori for tilbud og etterspørsel, konsumentens tilpasning, produksjon, markeder (frikonkurranse, monopol, oligopol), prissetting, prognoser, auksjoner og spill. Det legges vekt på anvendelser av teorien i ulike praktiske situasjoner.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og obligatoriske øvinger. Mappevurdering gir grunnlag for slutt karakter i emnet. I mappen inngår skriftlig avsluttende eksamen 60 % og øvinger/arbeider (semesteroppgave) 40 %. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (slutt karakter) angis med bokstavkarakter. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Mappeevaluering

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	02.12.2005	09.00	60/100	A
ARBEIDER			40/100	

TIØ4300 MILJØKUNNSK/YRKESHYG
Miljøkunnskap, økologi og yrkeshygiene
Environmental Science, Ecology and Occupational Hygiene

Faglærer: Amanuensis John Eilif Hermansen, Førsteamanuensis II Kristin V Hirsch Svendsen
 Koordinator: Amanuensis John Eilif Hermansen
 Uketimer: Vår: 4F+1Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet skal gi kunnskap og innsikt i den globale og nasjonale miljøsituasjonen, bestrebelsene og politikken for å få til en bærekraftig utvikling. Økologien skal gi kunnskap for en realistisk og rasjonell holdning til dagens og fremtidens miljøutfordringer og hvordan økologisk kunnskap kan komme til nytte i næringsliv og industri. Yrkeshygienedelen skal gi innsikt og ferdigheter i de yrkeshygieniske problemstillinger og metoder for å redusere lidelser og helsesvikt forårsaket av dårlig innemiljø og arbeidsmiljø. Visjonen om bærekraftighet er sentral og emnet et tilpasset studieprogram i industriell økologi.

Anbefalte forkunnskaper: Ingen.

Faglig innhold: Miljøkunnskapsdelen omfatter global og nasjonal miljøstatus, miljømål, internasjonal miljø- og bærekraftighetsrapportering, indikatorsystemer og resultatoppfølging i miljøvernpolitikken. Deretter følger økologiske grunnemner inkludert økosystemets oppbygging, funksjon, omsetning og produksjon, biogeokjemiske kretsløp, populasjon, samfunn, suksesjon, biologisk mangfold, biomer og virkninger av menneskelige inngrep i naturen som klimaendring, miljøgifter, forurensning, forsurening, arealbruk og bærekraftig ressursutnytting.

Yrkeshygienedelen omhandler det fysiske arbeidsmiljøet og innemiljøet, vekselvirkningen mellom mennesket og de fysiske-kjemiske arbeidsmiljøfaktorene og drøfting av de yrkeshygieniske problemstillingene. Særlig legges det vekt på forhold som kan føre til helsesvikt hos yrkesutøvere og hvilke sikkerhets- og eliminasjonstekniske tiltak som kan hindre slike plager og sykdommer. Metoder for problemidentifisering i det forebyggende HMS-arbeidet i bedriften gjennomgås og hvordan slike utslipp og avfall kan reduseres og kontrolleres gjennom systematisk HMS-arbeid.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, demonstrasjoner og gruppebaserte studentarbeider som forelesninger, presentasjoner og prosjektarbeid. Mappevurdering gir grunnlag for sluttarakter i emnet. I mappen inngår 2 semesterprøver hver på 30 % og øvinger/arbeider 40 %. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (sluttarakteren) angis med bokstavkarakter.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Mappeevaluering

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SEMESTERPRØVE			30/100	D
SEMESTERPRØVE			30/100	D
ARBEIDER			40/100	

TIØ4305 STUDENTER I LEDELSE

Studenter i ledelse - styring av studentorganisasjoner

Management of Student Organizations

Faglærer: Førsteamanuensis Endre Sjøvold

Uketimer: Vår: 2Ø+10S = 7.50 SP

Tid: Undervises ikke studieåret 2005-2006

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Studenten skal ha anvendt teori på praktiske oppgaver i egen studentdrevne organisasjon, og vise at de kan anvende tilegnede kunnskaper om gruppeprosesser gjennom reflektert beskrivelse av prosessene i eget team.

Anbefalte forkunnskaper: Deltakerne må være studenter ved NTNU og ha blitt valgt eller utnevnt til styrerepresentanter i større studentdrevne organisasjoner og virksomheter, eller valgt eller utnevnt til representanter til NTNUs organer og virksomheter. Studenter som deltar i nasjonale eller internasjonale organisasjoner eller samarbeid kan også søke om deltakelse. Studenter som har trådt ut av sine verv/oppgaver kan også delta.

Faglig innhold: Undervisningen gjennomføres som et tverrfaglig prosjekt. Deltakerne organiseres i grupper etter hvilke oppgaver/verv de har i sin organisasjon. Det er ønskelig at alle medlemmene av f.eks. et styre deltar samlet og derved også utgjør en gruppe. Studentrepresentanter i f.eks. instituttstyrer samles i egne grupper. Hver enkelt gruppe arbeider konkret på en aktuell oppgave for sin virksomhet. Emnet balanserer mellom teoretisk og praktisk faglig påfyll og egen prosesserfaring. Deltakerne vil få innføring i modeller/teorier for ledelse og teamutvikling, samt praktiske teknikker. I tillegg vil bevisstgjøring av egen funksjon i team være sentralt. I denne sammenheng vil det bli brukt verktøy for analyse av roller og relasjoner. Emnet skal være av praktisk nytteverdi for den enkelte.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, gruppearbeid og selvstendig arbeid. Læringsprosessen skal diskuteres i skriftlig rapport og loggbok skal føres. Oppmøte på prosjektmøtene er obligatorisk. Karakteren i emnet baseres på skriftlig fagrapport (50%) og rapport som beskriver prosessdelen av gruppearbeidet (50%). Det gis gruppekarakter.

Kursmaterieill: "Teamet", artikler om ledelse og teamprosesser. Gruppene har selv ansvar for å definere selvvalgt pensum inntil 250 sider som retter seg spesifikt mot de oppgaver som de har valgt.

Vurderingsform: Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			100/100	

TIØ4317 EMPIRISK FINANS
Empiriske og kvantitative metoder i finans
Empirical and Quantitative Methods in Finance

Faglærer: Førsteamanuensis Sjur Westgaard, Professor Dominicus van der Wijst
 Koordinator: Førsteamanuensis Sjur Westgaard
 Uketimer: Høst: 3F+2Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Studentene skal lære å løse praktiske beslutningsproblemer innen finans ved hjelp av empiriske og numeriske metoder. Analysene vil foregå på reelle data og ligne på de problemstillinger man møter i jobbsammenheng. Man vil lære å ta i bruk kommersielle softwareprogram gjennom dataøvinger.

Anbefalte forkunnskaper: Kurset forutsetter noe kunnskap om finansiell kalkulasjon (nåverdiberegning etc.) samt mikroøkonomi.

Faglig innhold: Emnet omhandler valg, estimering og validering av statistiske metoder anvendt innen finans og bedriftsøkonomi. Eksempler på slike metoder er: enkel/multippel regresjon, tidsrekkemodeller, modeller med varierende volatilitet og korrelasjon samt regime-modeller. Videre tar man for seg numerisk implementering og kalibrering av modeller i finans. Eksempler er her modeller innen corporate finance / verdsettelse, porteføljeanalyse, opsjonsprising samt obligasjoner/terminstrukturer.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger, øvingsoppgaver og datalab.

Mappevurdering gir grunnlag for sluttkarakter i emnet. I mappen inngår skriftlig avsluttende eksamen 75 % og øvinger/arbeider 25 %. Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (sluttkarakter) angis med bokstavkarakter. Kurset vil bli holdt på engelsk hvis utenlandske deltagere ønsker dette. Alt materiale er forøvrig på engelsk. Ved utsatt eksamen (kontinuasjonseksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Mappeevaluering

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
SKRIFTLIG EKSAMEN	16.12.2005	09.00	75/100	B
ARBEIDER			25/100	

TIØ4320 STRAT FORHANDLINGER
Strategiske forhandlinger
Strategic Negotiations

Faglærer: Førsteamanuensis Truls Erikson
 Uketimer: Høst: 2F+3Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet gir en adferdsfaglig innføring i forhandlinger og omhandler forhandlinger knyttet opp mot allokeringer av ressurser. Ressursene kan være human-, intellektuell-, finansiell- og/eller fysisk kapital. Fenomenet forhandlinger ses særlig i lys av prosjekt og virksomhetsetableringer, -overtakelse og/eller -avhending. Kurset er praksisbasert og baseres i stor grad på øvinger.

Anbefalte forkunnskaper: TIØ4255 Teknologiledelse 1 (se studieplan for 2004/05) eller tilsvarende kunnskaper.

Faglig innhold: Stikkord: Forberedelser i forhandlinger. Forhandlinger som beslutningsprosess. Fordelingsforhandlinger. Integrasjonsforhandlinger. Avanserte integrasjonsforhandlinger. Ulike forhandlingsstrategier og -stiler. Relasjonsbygging. Makt, innflytelse og etikk. Kreativitet og problemløsning i forhandlinger. Kryss-kulturelle forhandlinger. Forhandlinger med flere aktører, koalisjoner og grupper. Skjulte forhandlinger og sosiale dilemmaer.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og obligatoriske øvinger.

Kursmaterieill: Oppgis ved semesterstart.

Vurderingsform: Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			100/100	

TIØ4325 INTERNASJONAL RETT
Internasjonal rett
International Law

Faglærer: Universitetslektor Terje Skjønhal
 Koordinator: Amanuensis Steinar Nygaard
 Uketimer: Høst: 2F+3Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Semesteroppgaveøvinger

Læringsmål: Gi oversikt over de rettslige sider ved internasjonale forhold. Gi en videre innsikt i de mest sentrale.

Anbefalte forkunnskaper: Ingen.

Faglig innhold: Hovedområder:

Folkerett - gjeldende rettsorden mellom nasjoner. Rettskilder, sanksjonsmuligheter. Forholdet til internasjonal politikk (krigens folkerett).

Internasjonal privatrett - rettsforhold mellom individ og bedrifter på tvers av landegrensene - kontrakter/forhandlinger, opphavsrettigheter, handelsrett og multinasjonale selskaper, finansiering og sikkerhet. Arbeidsrett - forholdet til ILO.

Internasjonal miljørett (del av folkeretten). Grunnlag og utvikling. Betydningen av internasjonale konferanser, traktater, konvensjoner, avtaler. Handel med kvoter.

Menneskerettigheter - Individets rettigheter og vern overfor stater og off. myndigheters inngrep. Forholdet internasjonal rett - nasjonal rett. FN's ulike konvensjoner om gruppers rettigheter. Internasjonale organisasjoner - FN, Europarådet, OSSE, Domstolene etc. Mandat og status.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og øvinger i seminars form. Selvstudium. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Materieill av forskjellig karakter. Oppgis ved kursstart.

Vurderingsform:	Skriftlig/Arbeider	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	Vurderingsdel				
	SKRIFTLIG EKSAMEN	13.12.2005	09.00	50/100	C
	ARBEIDER			50/100	

TIØ4330 IDESØK MARKEDSUND

Idésøk og markedsundersøkelser

Idea Search and Market Assessment

Faglærer: Professor Sigmund Johan Waagø

Uketimer: Høst: 1F+4Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Gi studenten grunnleggende ferdigheter i forhold til å vurdere kommersialiseringspotensialet til teknologibaserte forretningsideer.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet er obligatorisk og begrenset til studenter som er tatt opp til masterstudiet i entreprenørskap. Maks antall: 18.

Faglig innhold: Foruten innføring i markedsundersøkelser og markedsføring skal emnet gi en innføring i hvordan en på et tidlig tidspunkt kan vurdere kommersialiseringspotensialet i teknologibaserte ideer. Videre skal det gjennomføres søk etter ideer i teknologimiljøer. Ideene skal bearbeides og analyseres fram mot en syretrapport.

Læringsformer og aktiviteter: Forelesninger og øvinger i form av å evaluere teknologibaserte ideer i en syretest.

Mappevurdering gir grunnlag for sluttarakter i emnet. I mappen inngår en avsluttende skriftlig eksamen (50%) og skriftlige øvinger i form av syretester (50%). Resultatet for delene angis i %-poeng, mens sensur for hele mappen (sluttarakteren) angis med bokstavkarakter. Ved utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) kan skriftlig eksamen bli endret til muntlig eksamen.

Kursmaterieill: Oversikt over pensumlitteratur gis ved oppstart.

Vurderingsform:	Mappeevaluering	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	Vurderingsdel				
	SKRIFTLIG EKSAMEN	05.12.2005	09.00	50/100	D
	ARBEIDER			50/100	

TIØ4700 INV/FIN/ØK FORDYPN

Investering, finans og økonomistyring, fordypningsemne

Finance and Accounting, Specialization

Koordinator: Stipendiat Suzan Theodora Hol

Uketimer: Høst: 36S = 22.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet gir fordypning innenfor finans inkludert investeringsanalyse, samt økonomisk styring.

Anbefalte forkunnskaper: Ett eller flere emner fra faggruppens 4. års emnetibud.

Faglig innhold: Fordypningsemnet består av et skriftlig prosjektarbeid (15 studiepoeng) og 2 teoritemaer (tilsammen 7,5 studiepoeng) for en samlet belastning på 22,5 studiepoeng. Minst ett av temaene må tas blant de temaene som gruppen tilbyr. Faggruppen tilbyr følgende temaer: - Finansielle modeller og risikostyring (Sjur Westgaard) - Bedriftsfinans, videregående (Nico van der Wijst), Marked, økonomi og planlegging for tele- og informasjonstjenester (Alexei Gaivoronski), Optimering for porteføljeforvaltning og risikostyring i forsikring og finans (Alexei Gaivoronski). Informasjon om innholdet i de ulike teoritemaene blir tilgjengelig for studentene på emnets hjemmeside i løpet av vårsemesteret. Studentene velger fordypningsretning i samråd med koordinator, og valget må godkjennes av instituttet. Liste over forslag til konkrete

prosjektoppgaver distribueres i løpet av vårsemesteret. Fordypningsprosjektet velges normalt slik at minst et av temaene foran er relevant for prosjektet. Valg av temaer skal gjøres i samarbeid med veileder for fordypningsprosjektet og godkjennes av koordinator.

Læringsformer og aktiviteter: Teoritemaene kan inneholde forelesninger, selvstudium og seminarer, prosjektdelen er et større skriftlig øvingsarbeid som normalt utføres i grupper på 2 studenter.

Utsatt eksamen for teoridelen avholdes innen utgangen av eksamensperioden.

Kursmaterieill: Oppgis etter nærmere avtale.

Vurderingsform: Muntlig/Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
MUNTLLIG EKSAMEN	01.12.2005	09.00	33/100	A
ARBEIDER			67/100	

TIØ4705 ANV ØK OPT FORDYPN

Anvendt økonomi og optimering, fordypningsemne

Managerial Economics and Operations Research, Specialization

Faglærer: Post doktor Thor Bjørkvoll, Professor Marielle Christiansen, Førsteamanuensis Olav Fagerlid, Professor Bjørn Nygreen, Førsteamanuensis Asgeir Tomasgard

Koordinator: Professor Bjørn Nygreen

Uketimer: Høst: 36S = 22.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet gir fordypning innenfor deler av bedriftsøkonomi og/eller operasjonsanalyse.

Anbefalte forkunnskaper: To av følgende emner må være valgt i 4. årskurs: TIØ4130 Optimeringsmetoder med teknisk-økonomiske anvendelser, TIØ4150 Industriell optimering og beslutningsstøtte og TIØ4285 Produksjons- og nettverksøkonomi. Studenter med prosjekt i Industriell økonomi eller spillteori må parallelt med fordypningen ta TIØ4155 Industriell økonomi og spillteori.

Faglig innhold: Fordypningsemnet består av et skriftlig prosjektarbeid (15 studiepoeng) og 2 teoritemaer (tilsammen 7,5 studiepoeng) for en samlet belastning på 22,5 studiepoeng. Minst ett av temaene må tas blant de temaene som gruppen tilbyr. Faggruppen tilbyr følgende temaer:

- Optimering av transport og prosessproduksjon (Bjørn Nygreen)
- Planlegging og økonomisk analyse i verdikjeder (Asgeir Tomasgard)

Informasjon om innholdet i de ulike teoritemaene blir tilgjengelig for studentene på emnets hjemmeside i løpet av vårsemesteret. Studentene velger fordypningsretning i samråd med koordinator, og valget må godkjennes av instituttet. Liste over forslag til konkrete prosjektoppgaver distribueres i løpet av vårsemesteret. Fordypningsprosjektet velges normalt slik at minst et av temaene foran er relevant for prosjektet. Valg av temaer skal gjøres i samarbeid med veileder for fordypningsprosjektet og godkjennes av koordinator.

Læringsformer og aktiviteter: Teoritemaene kan inneholde forelesninger og seminarer, prosjektdelen er et større skriftlig øvingsarbeid som normalt utføres i grupper på 2 studenter.

Utsatt eksamen for teoridelen avholdes innen utgangen av eksamensperioden.

Kursmaterieill: Oppgis etter nærmere avtale.

Vurderingsform: Muntlig/Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
MUNTLLIG EKSAMEN	01.12.2005	09.00	33/100	D
ARBEIDER			67/100	

TIØ4710 BEDADM FORDYPN

Bedriftsadministrasjon, fordypningsemne

Business Administration, Specialization

Faglærer: Post doktor Elsebeth Holmen

Koordinator: Post doktor Elsebeth Holmen

Uketimer: Høst: 36S = 22.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet gir fordypning innenfor de bedriftsadministrative områder.

Anbefalte forkunnskaper: Emnet har tre fordypningsretninger:

- 1) Entreprenørskap og innovasjon, som forutsetter emnet TIØ4170 Bedriftsadministrasjon 4A - Entreprenørskap og kommersialisering av teknologi
- 2) Industriell markedsføring og internasjonalisering, som forutsetter emnet TIØ4235 Bedriftsadministrasjon 4B - Industriell markedsføring og internasjonalisering
- 3) Logistikk og innkjøpsledelse, som forutsetter emnet TIØ4175 Bedriftsadministrasjon 4C - Logistikk- og innkjøpsledelse

I tillegg kreves det at studentene har tatt emnet TIØ4265 Bedriftsadministrasjon 3 - Strategisk ledelse.

Faglig innhold: Fordypningsemnet består av et skriftlig prosjektarbeid (15 studiepoeng) og to teoritema (tilsammen 7,5 studiepoeng) for en samlet belastning på 22,5 studiepoeng. Studentene skal velge 1 metodeteoritema og 1 fordypningsteoritema. Normalt skal faglærer for prosjektdelen godkjenne studentenes valg av teoritema under hensyn til temaet for prosjektoppgaven. Emnet tilbyr følgende metodeteoritema: Kvalitativ metode (Tim Torvatn) - Kvantitativ metode (Truls Erikson) og følgende fordypningsteoritema: Internasjonal Forretningsutvikling (Øystein Moen) - Interorganisatoriske prosjekter (Ann-Charlott Pedersen og Elsebeth Holmen) - Strategisk logistikk og innkjøpsledelse (Luitzen de Boer) - Venture-kapital (Roger Sørheim). Nærmere informasjon om innholdet i de ulike teoritemaene blir tilgjengelig for studentene på emnets hjemmeside i løpet av vårsemesteret. Prosjektdelen utføres normalt i grupper på 2-4 studenter. Emnet inneholder følgende fordypningsretninger:

- 1) Entreprenørskap og innovasjon (områdeansvarlig: Førsteamanuensis Truls Erikson)
- 2) Markedsføring og internasjonalisering (områdeansvarlig: Førsteamanuensis Øystein Moen)
- 3) Logistikk- og innkjøpsledelse (områdeansvarlig: Professor Olav Solem)

Studentene velger fordypningsretning og veileder i samråd med koordinator og områdeansvarlig, og valget må godkjennes av instituttet. Liste over forslag til konkrete prosjektoppgaver distribueres i løpet av vårsemesteret.

Læringsformer og aktiviteter: Teoritemaene kan inneholde forelesninger og seminarer, prosjektdelen er et større skriftlig øvingsarbeide.

Utsatt eksamen for teoridelen avholdes innen utgangen av eksamensperioden.

Kursmaterieell: Oppgis ved kurset begynnelse.

Vurderingsform: Muntlig/Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			67/100	
MUNTLLIG EKSAMEN	01.12.2005	09.00	33/100	D

TIØ4715 ARB PSY JURA FORDYPN

Arbeids/organisasjonspsykologi og jura, fordypningsemne

Industrial/Organizational Psychology and Law, Specialization

Koordinator: Førsteamanuensis Endre Sjøvold

Uketimer: Høst: 36S = 22.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet gir fordypning innenfor arbeids/organisasjonspsykologi og jura.

Anbefalte forkunnskaper: 1) TIØ4270 Personalledelse og personalutvikling, 2) TIØ4225 Arbeids- og organisasjonspsykologi, 3) TIØ4240 Miljø- og ressursrett, plan og forvaltning, 4) TIØ4215 Kontraktsrett og kontraktsforhandlinger, 5) TIØ4275 Endringsledelse eller TIØ4280 Endring, IKT og komplekse systemer eller tilsvarende kunnskaper.

Faglig innhold: Fordypningsemnet består av et skriftlig prosjektarbeid (15 studiepoeng) og to teoritema (2 x 3,75 studiepoeng) for en samlet belastning på 22,5 studiepoeng. Studentene skal velge to teoritema. Normalt skal faglærer for prosjektdelen godkjenne studentenes valg av teoritema slik at de svarer til temaet for prosjektoppgaven. Emnet anbefaler følgende teoritema:

- Kvantitative metoder (Truls Erikson)
- Forskning på team (Endre Sjøvold)

Informasjon om innholdet i de ulike teoritemaene blir tilgjengelig for studentene på emnets hjemmeside i løpet av vårsemesteret. Prosjektdelen utføres normalt i grupper på 2-4 studenter. Emnet inneholder følgende fordypningsretninger:

- 1) Arbeidspsykologi (personalpsykologi) og personaladministrasjon (områdeansvarlig: Per Sletten)
- 2) Organisasjonspsykologi og administrativ ledelse (områdeansvarlig: Steinar Ilstad)
- 3) Miljø- og ressursrett (områdeansvarlig: Steinar Nygård)
- 4) Juridiske emner relevant for prosjekt- og virksomhetsledelse, kontrakts-, arbeids- og selskapsrett (områdeansvarlig: Terje Skjønhal)
- 5) Omstilling, IKT, gruppeprosesser og resultatforbedring i organisasjoner (områdeansvarlig: Endre Sjøvold).

Studentene velger fordypningsretning i samråd med koordinator, og valget må godkjennes av instituttet. Liste over forslag til konkrete prosjektoppgaver distribueres i løpet av vårsemesteret.

Læringsformer og aktiviteter: Teoritemaene kan inneholde forelesninger og seminarer, prosjektdelen er et større skriftlig øvingsarbeide.

Utsatt eksamen for teoridelen avholdes innen utgangen av eksamensperioden.

Kursmaterieell: Oppgis ved kursets begynnelse.

Vurderingsform: Muntlig/Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			67/100	
MUNTLLIG EKSAMEN	01.12.2005	09.00	33/100	A

TIØ4720 PROSJEKTLED FORDYPN

Prosjektledelse, fordypningsemne

Project Management, Specialization

Koordinator: Førsteamanuensis Ann-Charlott Pedersen

Uketimer: Høst: 36S = 22.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet gir fordypning innenfor prosjektledelse.

Anbefalte forkunnskaper: De obligatoriske emnene som inngår i studieprogrammet i Prosjektledelse.

Faglig innhold: Fordypningsemnet består av et skriftlig prosjektarbeid (15 studiepoeng) og to teoritema (2 x 3,75 studiepoeng) for en samlet belastning på 22,5 studiepoeng. Studentene skal velge to teoritema. Normalt skal faglærer for prosjektdelen godkjenne studentenes valg av teoritema slik at de svarer til temaet for prosjektoppgaven. Emnet tilbyr følgende teoritema: - Interorganisatoriske prosjekter (Ann-Charlott Pedersen og Elsebeth Holmen). Dette teoritema er obligatorisk. - Kvalitativ metode (Tim Torvatn) - Kvantitativ metode (Truls Erikson) Informasjon om innholdet i de ulike teoritemaene blir tilgjengelig for studentene på emnets hjemmeside i løpet av vårsemesteret. Prosjektdelen utføres normalt i grupper på 2-4 studenter. Emnet inneholder følgende fordypningsretninger: - Prosjektets organisering og kobling mellom prosjekter og basisorganisasjonen - Interorganisatoriske prosjekter og kobling mellom prosjekter og omgivelsene - Utviklingsprosjekter i samspill mellom ulike organisasjoner - Anvendelser av IT i ledelse av prosjekter - Samarbeid og koordinering i store byggeprosjekter Innenfor studieprogrammet i prosjektledelse er det flere mulige veiledere, og koordinator for emnet vil tildele veiledere avhengig av de oppgavene som velges. Studentene velger fordypningsretning i samråd med koordinator, og valget må godkjennes av instituttet. Liste over forslag til konkrete prosjektoppgaver distribueres i løpet av vårsemesteret.

Læringsformer og aktiviteter: Teoritemaene kan inneholde forelesninger og seminarer, prosjektdelen er et større skriftlig øvingsarbeide.

Utsatt eksamen for teoridelen avholdes innen utgangen av eksamensperioden.

Kursmaterieill: Oppgis ved kurssets begynnelse.

Vurderingsform: Muntlig/Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			67/100	
MUNTLLIG EKSAMEN	01.12.2005	09.00	33/100	D

TIØ4725 HMS FORDYPN

Helse, miljø og sikkerhet, fordypningsemne Safety, Health and Environment, Specialization

Koordinator: Førsteamanuensis Rikke Bramming Jørgensen

Uketimer: Høst: 36S = 22.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet gir fordypning innen metodikk og forskningsdesign i tillegg til å utføre et prosjektarbeid innen sentrale deler av HMS.

Anbefalte forkunnskaper: TIØ4185 HMS kontor miljø, TIØ4190 HMS industri miljø, TIØ4195 HMS miljøledelse, TIØ4205 HMS metoder og verktøy i sikkerhetsstyring og TIØ4200 HMS sikkerhetsledelse eller tilsvarende kunnskaper.

Faglig innhold: Fordypningsemnet består av et skriftlig prosjektarbeid (15 studiepoeng) og to teoritema (2 x 3,75 studiepoeng) for en samlet belastning på 22,5 studiepoeng. Studentene skal velge to teoritema. Normalt skal faglærer for prosjektdelen godkjenne studentenes valg av teoritema slik at de svarer til temaet for prosjektoppgaven. Emnet tilbyr følgende teoritema: - Kvalitativ metode (Tim Torvatn) - Kvantitativ metode (Truls Erikson) - Systemteknikk-metode (Annik M. Fet) Informasjon om innholdet i de ulike teoritemaene blir tilgjengelig for studentene på emnets hjemmeside i løpet av vårsemesteret. Prosjektdelen utføres enkeltvis eller i grupper av 2 studenter. Emnet inneholder følgende fordypningsretninger: - Arbeidsmiljø - Ergonomi - Miljøledelse og industriell økologi - Sikkerhetsledelse Studentene velger fordypningsretning i samråd med koordinator, og valget må godkjennes av instituttet. Liste over forslag til konkrete prosjektoppgaver distribueres i løpet av vårsemesteret.

Læringsformer og aktiviteter: Teoritemaene kan inneholde forelesninger og seminarer, prosjektdelen er et større skriftlig øvingsarbeide.

Utsatt eksamen for teoridelen avholdes innen utgangen av eksamensperioden.

Kursmaterieill: Oppgis ved kurssets begynnelse.

Vurderingsform: Muntlig/Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			67/100	
MUNTLLIG EKSAMEN	01.12.2005	09.00	33/100	D

TIØ4730 IND ØKOLOGI FORDYPN

Industriell økologi, fordypningsemne Industrial Ecology, Specialization

Faglærer: Professor Annik Magerholm Fet, Amanuensis John Eilif Hermansen

Koordinator: Professor Annik Magerholm Fet

Uketimer: Høst: 36S = 22.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet gir fordypning innenfor Industriell økologi.

Anbefalte forkunnskaper: Opptak på Multifakultært studieprogram i Industriell økologi og gjennomført obligatoriske emner innenfor dette studieprogrammet.

Faglig innhold: Fordypningsemnet består av et skriftlig prosjektarbeid (15 studiepoeng) og to teoritema (2 x 3,75 studiepoeng) for en samlet belastning på 22,5 studiepoeng. Normalt skal faglærer for prosjektdelen godkjenne studentenes valg av teoritema slik at de svarer til temaet for prosjektoppgaven. Informasjon om innholdet i de ulike teoritemaene blir tilgjengelig for studentene på emnets hjemmeside i løpet av vårsemesteret. Prosjektdelen utføres normalt i grupper på 2 til 4 studenter. Prosjektdelen tilpasses den faglige bakgrunnen til den enkelte student enten det er innen fagområdet økonomi, organisasjon eller bedriftsadministrasjon. Det industrielle økologiske perspektivet må komme tydelige fram i oppgaven. Studentene velger fordypningsretning i samråd med koordinator. Valget må godkjennes av instituttet. Liste over konkrete prosjektoppgaver distribueres i løpet av vårsemesteret.

Læringsformer og aktiviteter: Teoritemaene kan inneholde forelesninger og seminarer, prosjektdelen er et større skriftlig øvingsarbeide.

Utsatt eksamen for teoridelen avholdes innen utgangen av eksamensperioden.

Kursmaterieill: Oppgis ved kurssets begynnelse.

Vurderingsform: Muntlig/Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
ARBEIDER			67/100	
MUNTLLIG EKSAMEN	01.12.2005	09.00	33/100	D

TIØ4735 ORG OG LED FORDYPN Organisasjon og ledelse, fordypningsemne Organization and Leadership, Specialization

Faglærer: Førsteamanuensis Roger Klev, Professor Morten Levin, Førsteamanuensis Monica Rolfsen

Koordinator: Førsteamanuensis Roger Klev

Uketimer: Høst: 36S = 22.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet gir fordypning innenfor Organisasjon og ledelse.

Anbefalte forkunnskaper: Emne TIØ4275 Endringsledelse eller tilsvarende forkunnskaper.

Faglig innhold: Fordypningsemnet består av et skriftlig prosjektarbeid (15 studiepoeng) og to teoritema (2 x 3,75 studiepoeng) for en samlet belastning på 22,5 studiepoeng. Emnet tilbyr følgende teoritema:

- Ledelse, kunnskap og verdiskaping (Monica Rolfsen/Roger Klev)

- Aksjonsforskning (Monica Rolfsen/Roger Klev. Prosjektdelen utføres normalt i grupper på 2-4 studenter. Fordypningen vil innebære at studentene arbeider med prosjekter som er knyttet opp til konkrete utviklingstiltak i bedrifter. Undervisningen i teoritema vil koordineres med prosjektgjennomføringen og bli gjennomført som et sett av faglige seminarer og progresjonene i dette arbeidet vil avhenge av prosjektarbeidet. Studentene velger fordypningsretning i samråd med koordinator, og valget må godkjennes av instituttet. Liste over forslag til konkrete prosjektoppgaver distribueres i løpet av vårsemesteret.

Læringsformer og aktiviteter: Teoritemaene kan inneholde forelesninger og seminarer, prosjektdelen er et større skriftlig øvingsarbeid. Muntlig eksamen i teoritemaene teller 1/3, skriftlig prosjektarbeid teller 2/3.

Utsatt eksamen for teoridelen avholdes innen utgangen av eksamensperioden.

Kursmaterieill: Oppgis ved kurssets begynnelse.

Vurderingsform: Muntlig/Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
MUNTLLIG EKSAMEN	01.12.2005	09.00	33/100	D
ARBEIDER			67/100	

TIØ4740 LOGISTIKK FORDYPN Logistikk, fordypningsemne Logistics, Specialization

Faglærer: Post doktor Thor Bjørkvoll, Professor Marielle Christiansen, Professor Bjørn Nygreen, Førsteamanuensis Ann-Charlott Pedersen, Professor Olav Solem, Førsteamanuensis Asgeir Tomasgard, Førsteamanuensis Tim Kristian Andreas Torvatn, Førsteamanuensis Luitzen de Boer

Koordinator: Professor Marielle Christiansen

Uketimer: Høst: 36S = 22.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Emnet gir fordypning innenfor logistikk.

Anbefalte forkunnskaper: En av følgende to alternativer må være valgt i 4. årskurs: A) 2 av de 3 emnene TIØ4130 Optimeringsmetoder med teknisk-økonomiske anvendelser, TIØ4150 Industriell optimering og beslutningsstøtte og TIØ4285 Produksjons- og nettverksøkonomi. I tillegg må emnet TIØ4175 Bedriftsadministrasjon 4C - logistikk- og innkjøpsledelse være valgt. B) Emnene TIØ4265 Bedriftsadministrasjon 3 - Strategisk Ledelse og TIØ4175 Bedriftsadministrasjon 4C - Logistikk- og innkjøpsledelse. I tillegg må et av emnene TIØ4130 Optimeringsmetoder med teknisk-økonomiske anvendelser og TIØ4285 Produksjons- og nettverksøkonomi være valgt.

Både for alternativ A) og B) må en i 4. årskurs ha valgt minst et av emnene TPK4160 Verdikjedestyring og TBA4310 Transportteknologi.

Faglig innhold: Fordypningsemnet består av et skriftlig prosjektarbeid (15 studiepoeng) og 2 teoritemaer (tilsammen 7,5 studiepoeng) for en samlet belastning på 22,5 studiepoeng. Minst ett av følgende temaer må tas:

- Optimering av transport og prosessproduksjon (Bjørn Nygreen)
- Planlegging og økonomisk analyse i verdikjeder (Asgeir Tomasgard)
- Strategisk logistikk og innkjøpsledelse (Luitzen de Boer)

Informasjon om innholdet i de ulike teoritemaene blir tilgjengelig for studentene på emnets hjemmeside i løpet av vårsemesteret. Studentene velger fordypningsretning i samråd med koordinator, og valget må godkjennes av instituttet. Liste over forslag til konkrete prosjektoppgaver distribueres i løpet av vårsemesteret. Fordypningsprosjektet velges normalt slik at minst et av temaene foran er relevant for prosjektet. Valg av temaer skal gjøres i samarbeid med veileder for fordypningsprosjektet og godkjennes av koordinator.

Læringsformer og aktiviteter: Teoritemaene kan inneholde forelesninger og seminarer, prosjektdelen er et større skriftlig øvingsarbeide som normalt utføres i grupper på 2 studenter.

Utsatt eksamen for teoridelen avholdes innen utgangen av eksamensperioden.

Kursmaterieill: Oppgis etter nærmere avtale.

Vurderingsform: Muntlig/Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
MUNTLLIG EKSAMEN	01.12.2005	09.00	33/100	D
ARBEIDER			67/100	

TIØ4750 ENTREPR SKAP FORDYPN

Entreprenørskap, fordypningsemne

Entrepreneurship and Commercialization of Technology

Koordinator: Professor Sigmund Johan Waagø

Uketimer: Høst: 36S = 22.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Ingen

Læringsmål: Hovedmålet med emnet er å gi en mer helhetlig forståelse av utfordringene ift. kommersialisering av teknologi
Anbefalte forkunnskaper: Emnet er en fordypning innenfor entreprenørskap og kommersialisering av teknologi. Dette forutsetter TIØ4170 Bedriftsadministrasjon 4A.

Faglig innhold: Fordypningsemnet består av et skriftlig prosjektarbeid (15 studiepoeng) og to teoritema (tilsammen 7,5 studiepoeng) for en samlet belastning på 22,5 studiepoeng. Studentene skal velge 1 metodeteoritema og 1 fordypningsteoritema. Normalt skal faglærer for prosjektdelen godkjenne studentenes valg av teoritema under hensyn til temaet for prosjektoppgaven. Emnet tilbyr følgende metodeteoritema: Kvalitativ metode (Tim Torvatn) - Kvantitativ metode (Truls Erikson) og følgende fordypningsteoritema: Internasjonal Forretningsutvikling (Øystein Moen) og Venturekapital (Roger Sørheim). Prosjektdelen utføres normalt i grupper på 2-4 studenter og skal relateres til problemstillinger knyttet til entreprenørskap og kommersialisering av teknologi.

Læringsformer og aktiviteter: Teoritemaene kan inneholde forelesninger og seminarer, prosjektdelen er et større skriftlig øvingsarbeide. Utsatt eksamen for teoridelen avholdes innen utgangen av eksamensperioden.

Kursmaterieill: Oppgis ved kurset begynnelse.

Vurderingsform: Muntlig/Arbeider

Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
MUNTLLIG EKSAMEN	01.12.2005	09.00	33/100	D
ARBEIDER			67/100	

TIØ4850 EKSP I TEAM TV PROSJ

Ekspert i team, tverrfaglig prosjekt

Experts in Team, Interdisciplinary Project

Faglærer: Førsteamanuensis Bjørn Otto Elvenes

Uketimer: Vår: 5Ø+7S = 7.50 SP

Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.

Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Deltakelse alle onsdager

Faglig innhold: Alle øvrige opplysninger er i "Felles emnebeskrivelse for hele NTNU for studieåret 2005/06", se egen side i studiehandboken.

Vurderingsform:	Arbeider				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	ARBEIDER			100/100	

TIØ4851 EKSP I TEAM TV PROSJ
Ekspert i team, tverrfaglig prosjekt
Experts in Team, Interdisciplinary Project

Faglærer: Førsteamanuensis Truls Erikson
 Uketimer: Vår: 5Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Deltakelse alle onsdager

Faglig innhold: Alle øvrige opplysninger er i "Felles emnebeskrivelse for hele NTNU for studieåret 2005/06", se egen side i studiehandboken.

Vurderingsform:	Arbeider				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	ARBEIDER			100/100	

TIØ4852 EKSP I TEAM TV PROSJ
Ekspert i team, tverrfaglig prosjekt
Experts in Team, Interdisciplinary Project

Faglærer: Post.doc Lars Øystein Widding
 Uketimer: Vår: 5Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Deltakelse alle onsdager

Faglig innhold: Alle øvrige opplysninger er i "Felles emnebeskrivelse for hele NTNU for studieåret 2005/06", se egen side i studiehandboken.

Vurderingsform:	Arbeider				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	ARBEIDER			100/100	

TIØ4853 EKSP I TEAM TV PROSJ
Ekspert i team, tverrfaglig prosjekt
Experts in Team, Interdisciplinary Project

Faglærer: Førsteamanuensis Endre Sjøvold
 Uketimer: Vår: 5Ø+7S = 7.50 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Deltakelse alle onsdager

Faglig innhold: Alle øvrige opplysninger er i "Felles emnebeskrivelse for hele NTNU for studieåret 2005/06", se egen side i studiehandboken.

Vurderingsform:	Arbeider				
	Vurderingsdel	Dato	Tid	Tell.andel	Hjelpemiddel
	ARBEIDER			100/100	

Institutt for kjemi

TKJ4100 ORGANISK KJEMI GK
Organisk kjemi, grunnkurs m/laboratorium
Basic Organic Chemistry and Laboratory

Faglærer: Professor Per Henning Carlsen
 Uketimer: Høst: 6F+12Ø+6S = 15.0 SP
 Tid: Tid og sted for undervisning kunngjøres på nett.
 Karakter: Bokstavkarakterer Obl. aktiviteter: Øvinger

Læringsmål: Emnet TKJ4100 er fakultetets grunnkurs i organisk kjemi for master i teknologistudenter, men kan også følges av M.Sc.-studenter som et alternativ til MNKKJ 120, som undervises i vårsemesteret. Emnet består av en teoretisk forelesningsdel med øvinger, samt et laboratoriekurs og en litteraturoppgave. Laboratorieundervisningen gir en innføring i praktisk laboratoriearbeid. Det vil bli gitt en introduksjon i bruk av ressursene på et forskningsbibliotek, og hvordan trykte og elektroniske hjelpemidler kan brukes til å søke informasjon om kjemiske forbindelser og reaksjoner.